

Programmabegroting 2018

Inhoudsopgave

1	Leeswijzer	4	8.2	<i>Lokale heffingen .....</i>	40
2	Uitgangspunten begroting 2018.....	7	8.3	<i>Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen .....</i>	45
3	Programma's en beleidsvelden	9	8.4	<i>Paragraaf Verbonden partijen .....</i>	47
4	Programma: Dienstverlening & Bestuur	9	8.5	<i>Paragraaf Financiering .....</i>	62
4.1	<i>Beleidsvelden programma Dienstverlening & bestuur .....</i>	10	8.6	<i>Paragraaf Bedrijfsvoering .....</i>	65
4.2	<i>Beleidsindicatoren .....</i>	13	8.7	<i>Paragraaf Grondbeleid .....</i>	67
4.3	<i>Financieel overzicht.....</i>	14	8.8	<i>Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing .....</i>	70
5	Programma: Welzijn & Zorg	17	8.9	<i>Fiscale Paragraaf.....</i>	75
5.1	<i>Beleidsvelden programma Welzijn & zorg .....</i>	18	9	Financiële overzichten	77
5.2	<i>Beleidsindicatoren .....</i>	22	9.1	<i>Overzicht vrije dekkingsmiddelen .....</i>	78
5.3	<i>Financieel overzicht.....</i>	23	9.2	<i>Overzicht baten en lasten cf BBV .....</i>	79
6	Programma: Wonen & Ondernemen	26	9.3	<i>Overzicht taakvelden begroting 2018 .....</i>	80
6.1	<i>Beleidsvelden programma Wonen & ondernemen.....</i>	28	9.4	<i>Overzicht overhead .....</i>	82
6.2	<i>Beleidsindicatoren .....</i>	33	9.5	<i>Toevoegingen en onttrekkingen aan / van reserves.....</i>	83
6.3	<i>Financieel overzicht.....</i>	34	9.6	<i>Verloop reserves en voorzieningen 2017- 2021 .....</i>	84
7	Financieel overzicht van de programma's	36	9.7	<i>Resultaat rekening/begroting voor en na bestemming .....</i>	85
8	Paragrafen	37	9.8	<i>Overzicht incidentele baten en lasten .....</i>	86
8.1	<i>Paragraaf Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording.....</i>	38	9.9	<i>Berekening Emu-saldo .....</i>	87
			9.10	<i>Geprognosticeerde balans 2018- 2021 .....</i>	88

Begrotingsopzet

De programmabegroting 2018 bestaat uit drie programma's met in totaal vijftien beleidsvelden, te weten:

✚ Programma I: **Dienstverlening en Bestuur**

Beleidsvelden:

- Algemene dekkingsmiddelen
- Bedrijfsvoering
- Algemeen bestuur
- Burgerzaken
- Openbare orde en veiligheid

✚ Programma II: **Welzijn en Zorg**

Beleidsvelden:

- Inkomensvoorzieningen
- Jeugd 0 – 23 jaar
- Sport, recreatie en sportaccommodaties
- Zorg en voorzieningen
- Kunst, cultuur en ontwikkeling

✚ Programma III: **Wonen en Ondernemen**

Beleidsvelden:

- Omgevingstaken
- Woningbedrijf
- Grondbedrijf
- Openbare ruimte
- Economie en toerisme

Programma's

We sturen op hoofdlijnen en geven aan welke maatschappelijke effecten we willen bereiken binnen de verschillende beleidsvelden.

In de programma's worden achtereenvolgens de volgende zaken beschreven:

- doelstelling en missie van het programma
- van belang zijnde achtergronden en ontwikkelingen
- overzicht van de beleidsvelden binnen het programma
- doelstelling voor het komende jaar
- vastgestelde stip op de horizon.

In de paragrafen wordt een overzicht gegeven van onderwerpen die door de gehele begroting lopen zoals onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering enz.

In de programmabegroting worden per beleidsveld de speerpunten voor het jaar 2018 benoemd, zoals vastgesteld bij de kadernota 2018.

Als er in een beleidsveld geen speerpunt is opgenomen, betekent dit niet dat er niets gebeurt op of in het betreffende beleidsveld. Er is dan sprake van "going-concern".

Beleidsveld

Per beleidsveld benoemen we de volgende zaken:

- maatschappelijk effect
- speerpunt voor het komende jaar
- doelstelling voor het komende jaar
- de activiteiten die we er voor gaan doen en
- de randvoorwaarden en risico's

De beleidsvelden worden ondergebracht in taakvelden.

Beleidsindicatoren

Per programma treft u beleidsindicatoren aan die de vergelijkbaarheid met andere gemeenten mogelijk maken. De beleidsindicatoren kunt u ook vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Wat gaat het kosten?

Elk programma sluit met een financieel overzicht onder het kopje "wat gaat het kosten?" Hierin wordt onderscheid gemaakt in jaarlijks terugkerende (structurele) exploitatielasten en éénmalige (incidentele) lasten waaronder ook de investeringen worden begrepen. De jaarlasten van de investeringen zijn in de begroting opgenomen en maken dus onderdeel uit van het begrotingsresultaat.

Door de vaststelling van de begroting 2018 stemt u in met het beschikbaar stellen van de opgenomen investeringen. Het college krijgt dan de opdracht over te gaan tot de uitvoering van de investeringen binnen de afspraken die daarvoor gelden (zoals inkoop- en aanbestedingsbeleid, de rechtmatigheid, e.d.). Dit geldt alleen voor het begrotingsjaar 2018. De meerjarenbegroting 2019 – 2021 wordt niet vastgesteld maar voor kennisgeving aangenomen.

De mutaties worden aan het einde van elk programma toegelicht. De investeringen die ten laste komen van de reserves worden opgenomen in het beleidsveld "algemene dekkingsmiddelen".

Na programma 3 wordt een totaaloverzicht gepresenteerd van de baten en lasten en het begrotingsresultaat.

Paragrafen

In de programmabegroting treft u de volgende paragrafen aan:

- lokale heffingen
- verbonden partijen
- financiering
- bedrijfsvoering
- onderhoud kapitaalgoederen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- grondbeleid
- fiscaal
- vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording

2 Uitgangspunten begroting 2018

Bij de opstelling van de begroting 2018 is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

Raadsbesluiten

In de begroting 2018 zijn de raadsbesluiten tot en met 17 juli 2017 verwerkt.

Loonsom 2018

In de loonsom 2018 is rekening gehouden met:

- 3,25% cao- verhoging
- de structurele uitbreiding van de formatie via de zomernotitie 2017 van € 82.500
- de structurele uitbreiding via de kadernota van € 140.000
- de banenafpraak (banen voor mensen met arbeidsbeperking) ad € 26.000

Prijspeil

In de begroting wordt geen rekening gehouden met algemene prijsstijgingen. We gaan uit van het prijspeil in het gemeentefonds, hierin wordt de uitkering berekend tegen constante prijzen. Algemene prijsstijgingen en dalingen worden gecompenseerd door het accres.

Bijdrage gemeenschappelijke regelingen

De bijdrage gemeenschappelijke regelingen is, overeenkomstig de regionale afspraak, met maximaal 3,02 % verhoogd voor de loon- en prijsontwikkelingen.

Gemeentefonds

Bij de berekening van de gemeentefondsuitkering wordt uitgegaan van de laatst bekende circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken i.c. de meicirculaire 2017.

Aantallen

Voor de verschillende berekeningen wordt in deze begroting uitgegaan van de volgende aantallen:

	2017	2018	2019	2020	2021
Inwoners	22.522 ¹⁾	22.765	23.020	23.394	23.586
Woningen	9.267 ²⁾	9.378 ³⁾	9.483 ³⁾	9.558 ³⁾	9.637 ³⁾

1) Opgave burgerzaken (incl. vergunninghouders)

2) Cfm specificatie AU 2017 nr. 3 dd. 22-5-2017 status voorlopig gegeven

3) Opgave uitbreiding aantal woningen afdeling Wonen & Ondernemen

Belastingen/heffingen/retributies

De opbrengst van de OZB is overeenkomstig het amendement van 17 juli 2017 met 10% verlaagd.

Bij de leges gaan we uit van kostendeekkende tarieven.

De overige rechten en belastingen worden in het algemeen verhoogd met de ontwikkeling van de consumentenprijsindex. Deze was over de periode juli 2016 tot en met juni 2017 1,1%. Daarnaast houden we

rekening met autonome ontwikkelingen, zoals de waardeontwikkeling van de WOZ-objecten, uitbreiding areaal en dergelijke.

Vennootschapsbelasting

We gaan uit van VPB plicht voor het grondbedrijf en de economische activiteiten van de algemene dienst. Voor het gemeentelijk woningbedrijf opteren we voor normaal vermogensbeheer.

Woningbedrijf

Bij het gemeentelijk woningbedrijf wordt uitgegaan van:

- verkoop van 4 woningen
- inflatievolgende huurstijging van 1% en
- inzet personeel van 2,5 fte.

Grondexploitaties

Bij de grondexploitaties wordt € 173.000 toegerekend aan personeelskosten voor de voorbereiding en toezicht.

Financiering

Voor het aantrekken van financiering op de geldmarkt hanteren we de volgende rente percentages.

	basis	2018	2019	2020	2021
geldmarkt	1-maands Eurobor	0,50%	1,00%	1,50%	2,00%
kapitaalmarkt	vastrentende lening 10 jaar	1,00%	2,00%	3,00%	4,00%

Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De voorgeschreven wijzigingen in verband met de vernieuwing BBV zijn in deze begroting verwerkt. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording.

3 Programma's en beleidsvelden

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de volgende programma's aan bod:

- ⇒ Dienstverlening en Bestuur
- ⇒ Welzijn en Zorg
- ⇒ Wonen en Ondernemen

Deze programma's zijn alle onderverdeeld in een vijftal beleidsvelden. In het betreffende programma is aangegeven welke beleidsvelden onder het programma vallen.

Een beleidsveld hoeft niet te zijn opgenomen in deze begroting. Een beleidsveld is opgenomen als er onder het beleidsveld speerpunten zijn opgenomen. We geven dan aan wat we willen en welke doelstelling we voor ogen hebben. Ook geven we aan welke risico's we daarbij lopen en in hoeverre we invloed hebben op de realisatie van het speerpunt.

Wordt een beleidsveld niet in deze begroting genoemd, dan wil dat zeggen dat er geen speerpunt(en) voor het beleidsveld is / zijn. Het beleidsveld wordt dan gewoon uitgevoerd als zijnde "going concern".

4 Programma: Dienstverlening & Bestuur

Doelstelling en Missie	Optimale dienstverlening voor inwoner en ondernemer
Achtergrondinformatie & ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Het programma dienstverlening waarin we werken aan een verdere verbetering van onze fysieke en digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers loopt ook door in 2018 ➤ De lopende samenwerkingen op bedrijfsvoering binnen de West-Friese 7 en de KOM gemeenten zetten we voort ➤ Het programma Harmonisatie West-Fries informatielandschap groeit door in 2018.
4.1 Beleidsvelden programma Dienstverlening & bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Algemene dekkingsmiddelen ➤ Bedrijfsvoering ➤ Algemeen bestuur ➤ Burgerzaken ➤ Openbare orde & veiligheid
Wat willen we in 2018?	<p>Vastgestelde stip op de horizon 2014-2018</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Koggenland zit in de top van de MKB vriendelijke gemeenten ➤ Waardering voor de dienstverlening verhogen van 7,9 naar 8,0 in 2018
Maatschappelijk effect beleidsveld openbare orde & veiligheid	Ondermijnend gedrag en fraude roept maatschappelijke verontwaardiging op. Bovendien kan het negatieve effecten hebben op de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel van onze ondernemers en inwoners. Met onze aanpak willen we de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel verhogen.

Speerpunt ondermijnende criminaliteit	Doelstelling 2018	Wat gaan we doen?	Randvoorwaarden / risico's
--	--------------------------	--------------------------	-----------------------------------

<p>Ondermijnende criminaliteit signaleren én aanpakken in samenwerking met onze partners (politie, Driehoek Heerhugowaard, Driehoek Westfriesland, Openbaar Ministerie, en Regionaal Informatie- en Expertise Centrum).</p>	<p>Bewustwording creëren betreffende het onderwerp ondermijning onder medewerkers van gemeente Koggenland en het integraal oppakken van cases op dit thema (bv. hennepsteelt, prostitutie, woonfraude, Irish Travellers, arbeidsuitbuiting etc.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van een bewustwordingssessie Ondermijning voor medewerkers van gemeente Koggenland; - Uitvoering geven aan het beleid omtrent artikel 13B Opiumwet; - Starten met het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA); - Voorkomen dat Irish Travellers in Koggenland neerstrijken door hierin samen te werken met politie; - Handhaven op illegale prostitutie en het aanpakken van mensenhandel/arbeidsuitbuiting in samenwerking met de RIEC partners. 	<p>De medewerkers van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid proberen zoveel mogelijk cases betreffende ondermijning met haar veiligheidspartners op te pakken. Het kan echter zijn dat niet alle cases opgepakt kunnen worden omwille van de overige werkzaamheden. Er zal dan geprioriteerd moeten worden.</p>
Speerpunt BOA	Doelstelling 2018	Wat gaan we doen?	Randvoorwaarden / risico's
<p>Uitbreiding BOA-functie</p>	<p>Meer inzet en regie op handhaving van onder andere overlast, de Algemene Plaatselijke Verordening en de Drank- en Horecawet. Inzet van de BOA zowel preventief als repressief (d.m.v. het opleggen van boetes).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De BOA-functie uitbreiden met meer uren. - De uren die worden ingehuurd voor Drank- en Horecawetcontroles (deels) in eigen beheer uitvoeren. - De BOA meer zichtbaar laten zijn door goede facilitering van uniform, auto etc. 	

Overige ontwikkelingen beleidsveld burgerzaken	<p>In maart 2018 vindt de gemeenteraadsverkiezing plaats. De kosten voor deze verkiezing zijn meegenomen in de begroting 2018.</p>
---	--

Naast de verkiezingen richten we ons natuurlijk ook in 2018 binnen burgerzaken primair op de dienstverlening aan inwoners. We richten ons op het werken op afspraak naast de mogelijkheid om gedurende bepaalde periodes zonder afspraak binnen te komen voor een reisdocument of rijbewijs. Ook het bezorgen van reisdocumenten en rijbewijzen is tegen betaling van de kostprijs mogelijk. Een ander speerpunt betreft de kwaliteit van onze Basis Registratie Personen (BRP). We zetten in op het bevorderen van de adreskwaliteit in de BRP en het als gevolg daarvan voorkomen en bestrijden van adres gerelateerde fraude.

4.2 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Nederland
Taakveld: bestuur en ondersteuning:				
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	6,0	niet bekend
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2018	5,9	6,3 (in 2016)
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€ 584	niet bekend
Externe inhuur	% van de loonsom	2018	5,8%	13% (in 2016)
Overhead	% van totale lasten	2018	10%	niet bekend
Taakveld: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROS):				
Woonlasten éénpersoonshuishouden	€1	2017	€ 604	€ 644
Woonlasten meerpersoonshuishouden	€1	2017	€ 692	€ 723
WOZ-waarde woningen	In € 1.000	2016	€ 228	€ 209
Demografische druk *	in %	2017	76,1%	69,0%
* (De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.)				
Taakveld: Veiligheid				
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2016	0,2	2,3
Geweldmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2016	2,9	5,3
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2016	2,4	3,3
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2016	4,7	5,6
Verwijzigingen HALT-bureau	aantal per 10.000 inwoners	2016	72,5	137,4
Harde kern jongeren	aantal per 10.000 inwoners	2015	0,3	1,3
Taakveld: Verkeer en vervoer				
Ziekenhuisopname na ongeval met motorvoertuig	in %	2015	16,0%	8,0%
Ziekenhuisopname na ongeval met fietser	in %	2015	6,0%	9,0%
Taakveld: Sociaal Domein				
Jongeren met delict voor de rechter	in %	2015	0,88%	1,45%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

4.3 Financieel overzicht

Wat gaat het kosten?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2016	Bestaand beleid 2017	Nieuw beleid/ investeringen 2018		Begroting 2018	Meerjarenbe- groting 2019	Meerjarenbe- groting 2020	Meerjarenbe- groting 2021
				Structureel	Incidenteel				
	Lasten:								
Algemeen bestuur		€ 471.368	€ 641.625			€ 493.350	€ 485.850	€ 489.850	€ 489.850
Bedrijfsvoering		€ 15.649.636	€ 17.908.047	€ 140.000		€ 16.375.456	€ 16.353.500	€ 16.273.432	€ 16.057.880
Burgerzaken		€ 254.595	€ 202.701			€ 211.687	€ 206.538	€ 144.531	€ 144.527
Algemene dekkingsmiddelen		€ 300.570	€ 452.372			€ 476.134	€ 501.116	€ 301.106	€ 201.097
Openbare orde & veiligheid		€ 1.558.854	€ 1.598.990		€ 25.000	€ 1.610.646	€ 1.585.273	€ 1.584.902	€ 1.581.198
	Totaal lasten:	€ 18.235.023	€ 20.803.735	€ 140.000	€ 25.000	€ 19.167.273	€ 19.132.277	€ 18.793.821	€ 18.474.552
	Baten:								
Algemeen bestuur		€ 2.766							
Bedrijfsvoering		€ 5.230.581	€ 6.137.235			€ 4.386.089	€ 4.372.714	€ 4.269.093	€ 4.083.987
Burgerzaken		€ 432.702	€ 334.500			€ 362.500	€ 202.300	€ 202.300	€ 202.300
Algemene dekkingsmiddelen		€ 33.331.793	€ 33.403.339			€ 34.283.556	€ 34.691.937	€ 34.884.376	€ 35.067.966
Openbare orde & veiligheid		€ 29.466	€ 9.100			€ 9.100	€ 9.100	€ 9.100	€ 9.100
	Totaal baten:	€ 39.027.308	€ 39.884.174	€ -	€ -	€ 39.041.245	€ 39.276.051	€ 39.364.869	€ 39.363.353
Saldo programma's zonder reserves	voordeel	€ 20.792.285	€ 19.080.439	€ 140.000	€ 25.000	€ 19.873.972	€ 20.143.774	€ 20.571.048	€ 20.888.802
Reserves:									
	Lasten:	€ 1.651.917	€ 670.819			€ 570.105	€ 499.434	€ 551.488	€ 648.172
	Baten:	€ 2.295.436	€ 1.537.832		€ 182.000	€ 1.298.381	€ 988.705	€ 713.061	€ 571.282
Saldo reserves	voordeel	€ 643.519	€ 867.013	€ -	€ 182.000	€ 728.276	€ 489.271	€ 161.573	€ 76.890
Saldo programma na reserves:	voordeel	€ 21.435.804	€ 19.947.452	€ 140.000	€ 157.000	€ 20.602.248	€ 20.633.045	€ 20.732.621	€ 20.811.911

Opgenomen investeringen en nieuw beleid en daaruit voortvloeiende lasten:

Nieuw beleid / investeringen	Benodigd krediet	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel	Begroting 2018	Meerjarenbegroting 2019	Meerjarenbegroting 2020	Meerjarenbegroting 2021
Investeringen									
Automatisering 2018	€ 302.200	Bedrijfsvoering	Activeren 5 jaar				€ 60.440	€ 60.440	€ 60.440
Begraafplaats de groene toren	€ 14.000	Burgerzaken	Activeren 25 jaar				€ 560	€ 560	€ 560
(mutaties) nieuw beleid:									
Ondermijnende criminaliteit	€ -	OOV							
Uitbreiding BOA functie	€ 25.000	OOV	Exploitatie		€ 25.000	€ 25.000			
Uitbreiding BOA functie	€ 80.000	Bedrijfsvoering	Exploitatie	€ 80.000		€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Capaciteit ambulante jongerenwerk	€ 60.000	Bedrijfsvoering	Exploitatie	€ 60.000		€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
totalen	€ 481.200			€ 140.000	€ 25.000	€ 165.000	€ 201.000	€ 201.000	€ 201.000

Financiële toelichting programma Dienstverlening & bestuur

Opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2017 binnen dit programma zijn:

Algemeen bestuur:

- In 2017 waren eenmalige investeringen opgenomen voor de Algemene verordening gegevensbescherming en intergemeentelijke samenwerking.

Bedrijfsvoering:

- Vanuit de richtlijnen van het BBV mogen we niet meer rente toerekenen dan de werkelijke rentelasten. De rente van het woningbedrijf valt niet langer onder het beleidsveld bedrijfsvoering waardoor zowel de lasten als de baten voor dit beleidsveld afnemen. De bijdrage van het woningbedrijf aan de algemene dienst is vanaf 2018 opgenomen onder het beleidsveld algemene dekkingsmiddelen.
- Hogere loonkosten door cao gemeentepersoneel (3,25%) en uitbreiding personeelsbestand vanuit de kadernota (functie BOA en Jeugd), afname loonkosten voormalig personeel en wachtgelden wethouders en een hogere vergoeding loonkosten vanwege ziekte of zwangerschap.
- Afname kapitaallasten huisvesting en automatisering.
- Hogere kosten automatisering: hogere bijdrage aan SSC DeSom en overige automatisering vanwege het sluiten van nieuwe contracten.

- Hogere kosten facilitaire zaken door invoering regionale scanstraat en drukwerkkosten.

Burgerzaken:

- De investering begraafplaats "Groene toren" Avenhorn wordt geactiveerd en geeft vanaf 2019 kapitaallasten.

Algemene dekkingsmiddelen:

- In 2018 is er een bijdrage uit de algemene reserve geraamd voor de dekking van:
  - re-integratie 2018 (uit besluitvorming resultaatbestemming jaarrekening 2016).
  - invoering omgevingswet 2018.
  - de oeverwaluwand waterberging.
- De algemene uitkering is berekend op basis van de meicirculaire 2017.
- De opbrengst van de OZB is overeenkomstig het amendement van 17 juli 2017 met 10% verlaagd.

Openbare orde en veiligheid:

- Uitbreiding BOA functie

Doelstelling en Missie

De gemeente Koggenland wil een toegevoegde waarde zijn voor de leefbaarheid en de saamhorigheid in onze dorpskernen. Kwaliteiten, krachten en kansen zijn het startpunt. Individuele en verenigde inwoners van Koggenland ontwikkelen zich zo veel mogelijk zelfstandig. Onze inwoners en organisaties kunnen, als het nodig is, rekenen op ondersteuning op maat. Wij zijn effectief, laagdrempelig en bereikbaar voor iedereen, waarbij goede en actieve communicatie, samenwerking én betrokkenheid centraal staan.

Achtergrondinformatie & ontwikkelingen

We werken nu verder aan het vorm geven aan de Transformatie. Een omslag van *verzekerd denken* waarin een inwoner 'recht' heeft op voorzieningen, naar het denken in *wat nodig is* om inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te houden. Ook voor mensen met een beperking: dát is inclusiviteit, het centrale thema van het beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020: Dit doen wij aan de hand van de vier Transformatielijnen:

- ✓ Preventie & Voorlichting
- ✓ Efficiënt, effectief en experimenterend
- ✓ Versterken eigen & sociale kracht
- ✓ Slimmer samenwerken

De komende periode zullen wij gebruiken om binnen deze vier hoofdlijnen een vertaalslag te maken naar de P&C-cyclus: welke instrumenten passen daar het beste bij – en wat sluit aan bij wat we al doen? Mede als basis daarvoor gebruiken wij de uitkomsten van de onderzoeken, zoals afgesproken in de keuzenotitie (Eenzaamheid, vrijwilligers en mantelzorgers).

Op 5 september 2016 heeft de gemeenteraad de Rekenkamercommissie Koggenland verzocht onderzoek te doen naar de monitoring van het jeugdbeleid in de gemeente Koggenland. In april 2017 heeft de Rekenkamercommissie haar onderzoek afgerond. Het resultaat is een aantal

	<p>conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de thema's monitoring en kwaliteit. Wij achten deze zinvol en zullen waar mogelijk worden opgepakt. Op 19 juni 2017 is het onderzoeksrapport aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd en op 17 juli jl. vastgesteld.</p>
<p>5.1 Beleidsvelden programma Welzijn & zorg</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inkomensvoorzieningen ➤ Jeugd 0 – 23 jaar ➤ Sport, recreatie en sportaccommodaties ➤ Zorg & voorzieningen ➤ Kunst, cultuur en ontwikkeling
<p>Wat willen we in 2018?</p>	<p>Vastgestelde stip op de horizon 2014-2018</p> <p>Inwoners van Koggenland zijn zelfredzaam en participeren – naar vermogen- in onze samenleving. Onze jeugd en jongeren ontwikkelen zich binnen hun kunnen zo breed mogelijk. Onze ouderen kunnen – wanneer de eigen mogelijkheden onvoldoende zijn- rekenen op ondersteuning. Waar de eigen mogelijkheden en de sociale omgeving niet toereikend zijn, bieden wij een (tijdelijk) vangnet, gericht op maatwerk.</p> <p>Op basis van het vastgestelde beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020 zullen er in 2017 en 2018 een aantal onderzoeken plaatsvinden die in 2018 zullen leiden tot voorstellen die meegenomen gaan worden in het nieuwe collegeprogramma. De speerpunten die daaruit volgen verwerken we in de kadernota voor 2019.</p>
<p>Maatschappelijk effect beleidsveld inkomensvoorzieningen</p>	<p>Zowel op landelijk als lokaal niveau zijn inkomensondersteunende voorzieningen beschikbaar voor minima. De gemeente zet zich in om het gebruik te bevorderen en daardoor bij te dragen aan financiële zelfredzaamheid van inwoners. Door financiële problemen te voorkomen en waar nodig hulp te verlenen, wordt belemmering van de maatschappelijke participatie als gevolg van financiële zorgen zo veel mogelijk voorkomen.</p> <p>Inwoners die (nog) niet in staat zijn om door middel van (arbeids)participatie hun eigen inkomen te verdienen op grond van de</p>

Participatiewet, via WerkSaam Westfriesland voorzien van inkomensondersteuning zodat mensen niet onder de armoedegrens leven.

Speerpunt	Doelstelling 2018	Wat gaan we doen?	Randvoorwaarden / risico's
Verhogen van inkomensgrens om een beroep te kunnen doen op bijzondere bijstand van 115% naar 120% van de bijstandsnorm binnen de Participatiewet.	Een grotere groep inwoners komt in aanmerking voor en maakt gebruik van inkomensondersteuning in de vorm van bijzondere bijstand.	De inkomensgrens voor bijzondere bijstand verhogen van 115% naar 120% van de geldende bijstandsnorm.	Niet exact aan te geven hoe hoog de extra kosten van de verhoging zullen zijn omdat daadwerkelijk te maken kosten worden vergoed en deze niet zijn te voorspellen.
Extra inzet op re-integratie van de uitkeringsgerechtigden van WerkSaam Westfriesland op basis van een plan van aanpak.	Inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt beter ondersteunen bij het verkrijgen van werk.	Intensivering van re-integratieprojecten.	Bereik van de meest geschikte doelgroep voor re-integratie.
Extra inzet armoedebestrijding kinderen door middel van Kinder Koggenfonds.	Armoedebestrijding kinderen continueren, wijze van uitgeven van de gelden aanpassen	Intensief samenwerken met organisaties en stichtingen om zodoende maatwerk te kunnen leveren.	Beschikbaarheid middelen 'Kansen voor alle kinderen' vanuit het Rijk.

Maatschappelijk effect beleidsveld jeugd 0-23 jaar

Ieder kind groeit op in goede gezondheid, in een veilige omgeving en is goed voorbereid op het onderwijs. Het leerplichtige kind kan rekenen op passend onderwijs om vervolgens door te stromen naar een vervolgonderwijs en/of werk. Optimaliseren van het voorzieningenniveau en passend zorgaanbod om ernstige opvoed- en opgroei problemen te verminderen en voorkomen.

Speerpunt	Doelstelling 2018	Wat gaan we doen?	Randvoorwaarden / risico's
Inzetten op vroegsignalering, preventie en onderwijs: Koplopersproject (schoolmaatschappelijk werk voortgezet onderwijs regionaal).	Voortijdig schoolverlaten voorkomen door optimale aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp en verbinding met het zorgteam.	De afspraken van het schoolmaatschappelijk werk naleven zoals vastgelegd in het regionaal Convenant Schoolmaatschappelijk Werk VO 2017-2022.	Ondanks de inspanningsverplichtingen van betrokken partijen kan passende hulp te laat of niet worden geboden. De begrote bedragen zijn gebaseerd op minimale afname van de basistaken van de Smw'er waarbij geen rekening is gehouden met eventuele afname van aanvullende (plus)taken als gevolg van actuele ontwikkelingen op lokaal niveau.
Inzetten op vroegsignalering, preventie en onderwijs: Herverdeling gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid 2018.	Door ontbreken van steun van de VNG en de PO-raad voor een nieuwe bekostigingssystematiek is er op dit moment onvoldoende draagvlak voor invoering per 2018. Het Rijk heeft besloten de huidige systematiek in 2018 te blijven hanteren.	In afwachting van de landelijke ontwikkelingen blijvend inzetten op vroegsignalering door optimalisatie van het peuterwerk.	geen
Inzetten op vroegsignalering, preventie en onderwijs: Voortzetten uitvoeren plan van aanpak jeugd op straat.	Beperken van jeugdoverlast en versterken van de signaleringsfunctie van het ambulante jongerenwerk binnen het Zorgteam.	<ul style="list-style-type: none"> - Inzicht krijgen/behouden in de overlastmeldingen (intern en extern) om zodoende één overzicht te hebben. - Beperken en zoveel mogelijk voorkomen van jeugdoverlast. - In een vroegtijdig stadium in contact komen met jongeren om eventuele problemen op verschillende gebieden (zorg, werk, leerplicht etc.) te voorkomen en/of hen hierbij te ondersteunen. 	Ondanks alle inspanningen kan het zijn dat de jongeren niet worden bereikt en/of de overlast blijft bestaan.

Maatschappelijk effect beleidsveld sport, recreatie en sportaccommodaties

De gemeente verleent subsidie ten behoeve van jeugdleden en accommodaties. Dit stelt de verenigingen mede in staat hun maatschappelijke taak/verantwoordelijkheid te nemen om inwoners actief deel te laten nemen aan activiteiten of zich in te zetten als vrijwilliger. Regelmatig ondersteunt de gemeente de verenigingen bij de uitvoering van hun maatschappelijke taak. Voorbeelden daarvan zijn de initiatieven in het kader van het project 'In control of alcohol en drugs' en het aanbieden van een Energiescan om sportaccommodaties te verduurzamen.

Maatschappelijk effect beleidsveld zorg & voorzieningen

Onze inwoners kunnen, als het nodig is, rekenen op ondersteuning op maat. Waarderen en waar nodig (onder)steunen van mantelzorgers en vrijwilligers zodat deze in staat zijn én blijven om zich belangeloos in te zetten voor mede-inwoners.

Maatschappelijk effect beleidsveld kunst, cultuur & ontwikkelingen

Een bibliotheekaanbod dat bekend is bij, en toegankelijk voor, de inwoners en voorziet in een behoefte.

5.2 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Nederland
Taakveld: sociaal domein				
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoner 18+	2016	12,5	41,3
Lopende reïntegratievoorzieningen	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	2016	11,1	25,5
kinderen in uitkeringsgezin	%	2015	2,40%	6,58%
werkloze jongeren	%	2015	0,51%	1,52%
jongeren met jeugdhulp	% jongeren < 18 jaar	2016	10,0%	10,7%
jongeren met jeugdreclassering	%	2016	0,0%	1,9%
jongeren met jeugdbescherming	%	2016	0,9%	1,20%
Taakveld: onderwijs				
absoluut verzuim *1	per 1.000 leerlingen	2016	0,53	2
relatief verzuim *2	per 1.000 leerlingen	2016	15	27

* 1: het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.

* 2: het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

5.3 Financieel overzicht

Wat gaat het kosten?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2016	Bestaand beleid 2017	Nieuw beleid/ investeringen 2018		Begroting 2018	Meerjarenbe- grotting 2019	Meerjarenbe- grotting 2020	Meerjarenbe- grotting 2021
				Structureel	Incidenteel				
	Lasten:								
Inkomensvoorzieningen		€ 4.718.073	€ 4.941.542	€ 100.000	€ 100.000	€ 4.922.957	€ 4.801.783	€ 4.765.791	€ 4.800.632
Jeugd 0 - 23 jaar		€ 6.284.313	€ 5.804.577	€ 12.000	€ -	€ 6.754.177	€ 6.725.664	€ 6.697.744	€ 6.649.066
Kunst, cultuur en ontwikkeling		€ 523.414	€ 404.854			€ 403.854	€ 408.804	€ 408.878	€ 413.904
Sport, recreatie en sport- accommodaties		€ 1.301.627	€ 1.277.730			€ 1.241.074	€ 1.240.235	€ 1.149.374	€ 1.109.089
Zorg en voorzieningen		€ 3.779.462	€ 4.766.321			€ 4.193.130	€ 4.136.331	€ 4.143.769	€ 4.136.213
	Totaal lasten:	€ 16.606.889	€ 17.195.024	€ 112.000	€ 100.000	€ 17.515.191	€ 17.312.817	€ 17.165.556	€ 17.108.903
	Baten:								
Inkomensvoorzieningen		€ 2.490.890	€ 2.580.920			€ 2.414.157	€ 2.414.157	€ 2.414.157	€ 2.414.157
Jeugd 0 - 23 jaar		€ 48.569	€ 35.470			€ 35.470	€ 35.470	€ 35.470	€ 35.470
Kunst, cultuur en ontwikkeling		€ 7.950	€ 17.150			€ 10.200	€ 10.200	€ 10.200	€ 10.200
Sport, recreatie en sport- accommodaties		€ 864.592	€ 902.850			€ 904.900	€ 904.900	€ 904.900	€ 904.900
Zorg en voorzieningen		€ 233.121	€ 309.250			€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000
	Totaal baten:	€ 3.645.122	€ 3.845.640	€ -	€ -	€ 3.518.727	€ 3.518.727	€ 3.518.727	€ 3.518.727
Saldo programma	nadeel	€ 12.961.767	€ 13.349.384	€ 112.000	€ 100.000	€ 13.996.464	€ 13.794.090	€ 13.646.829	€ 13.590.176

Opgenomen nieuw beleid en daaruit voortvloeiende lasten:

Nieuw beleid / investeringen	Benodigd krediet	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel	Begroting 2018	Meerjarenbegroting 2018	Meerjarenbegroting 2019	meerjarenbegroting 2020
(mutaties) nieuw beleid:									
verhoging inkomensgrens Bijz bijstand	€ 100.000	Inkomensvoorz.	exploitatie	€ 100.000		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
extra inzet re integratie	€ 100.000	Inkomensvoorz.	resultaat 2016		€ 100.000	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
koplopersproject	€ 12.000	Jeugd 0-23 jaar	exploitatie	€ 12.000		€ 12.000	€ 18.500	€ 28.000	€ 28.000
achterstandenbeleid uitgaven	1 jaar uitgesteld	Jeugd 0-23 jaar				€ -			
achterstandenbeleid ontvangsten	1 jaar uitgesteld	Jeugd 0-23 jaar				€ -			
capaciteit ambulante jongerenwerk	begroot onder P 1	Jeugd 0-23 jaar				€ -			
	€ 212.000			€ 112.000	€ 100.000	€ 212.000	€ 118.500	€ 128.000	€ 128.000

Financiële toelichting programma Welzijn & Zorg

Opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2017 zijn:

Inkomensvoorzieningen

- De begroting 2018 voor de onderdelen uit de participatiewet is aangesloten op de begroting 2018 van WerkSaam. Dit heeft als gevolg dat we hogere uitkeringslasten in de begroting 2018 hebben opgenomen. Daarnaast hebben we de begrotingsystematiek van de bijstandsverlening zelfstandigen hiermee aangepast, wat grote verschillen geeft in zowel de lasten en de baten.
- We ontvangen in 2018 minder t.o.v. 2017 via de integratie uitkering sociaal domein voor het onderdeel WSW. Dit heeft als effect dat we ook minder uitgaven binnen dit beleidsveld zien.
- Extra budget re-integratie in 2018 conform resultaat bestemming rekening 2016. Dit heeft geen effect op de budgettaire ruimte binnen de begroting 2018.
- Extra budget bijzondere bijstand, i.v.m. speerpunt verhoging inkomensgrens.

Jeugd 0- 23 jaar

- Bedragen exploitatie jeugd bijgesteld na 3 jaren ervaring: al drie jaar op rij (2015, 2016 en 2017) is er een tekort zien op het onderdeel jeugd. Dit is in deze begroting nu bijgesteld.
- PGB: op basis van voorgaande jaren ook een bijstelling, naar beneden.

Zorg en voorzieningen

- Bedragen exploitatie wmo bijgesteld na 3 jaren ervaring: al drie jaar op rij (2015, 2016 en 2017) is er een overschot zien op Wmo. Dit is in deze begroting nu bijgesteld.
- Vervoersvoorzieningen individueel: Vanwege een toename van de vraag is het budget structureel verhoogd.
- Vervoersvoorzieningen collectief: Hier is een afname ingeschaald: op basis van voorgaande jaren is er structureel minder vraag.
- CAK ontvangsten: een halvering van het budget, vanwege de structurele afname van het totaal van het innen van de eigen bijdragen

Mutaties reserve sociaal deelfonds

Binnen het sociaal deelfonds komen we uit op een tekort. Ter dekking van dit tekort is er € 320.000 onttrokken uit de hiervoor gevormde Reserve Sociaal deelfonds. Daarnaast is de uitbreiding van het zorgteam t.b.v. afhandeling aanvragen uit deze reserve onttrokken € 226.000. Op deze wijze blijft het sociaal domein budgettair neutraal in de begroting. De stand van de reserve komt hiermee op € 1.100.000.

6 Programma: Wonen & Ondernemen

Doelstelling en Missie

Het zorgen voor de ruimte, veiligheid en kwaliteit om in Koggenland goed te kunnen wonen, werken en recreëren

Achtergrondinformatie & ontwikkelingen

Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet brengt de nodige veranderingen met zich mee als het gaat om regels, beleid, bevoegdheden, automatisering, werkprocessen en organisatie. De invoering van de wet is uitgesteld tot 2019, en vraagt veel voorbereiding. Er is een gemeentelijke projectgroep samengesteld en er wordt regionaal in Westfriesland samengewerkt. In 2018 willen we starten met een 'Omgevingsplan dorpskernen Koggenland' op basis van de nieuwe wet en op basis van een vooraf door de raad vast te stellen visiedocument.

Borging beheer en onderhoud

Met de vaststelling van het MOP Wegen en MOP Gebouwen is met de kwalitatieve en financiële borging van het gemeentelijk beheer en onderhoud een mooie slag gemaakt.

Op dit moment werken we aan het MOP Groen. Hierin nemen wij ook de wens vanuit de raad mee om het onderhoud in de openbare ruimte te intensiveren. Omdat de verwachting is dat het MOP Groen nog dit jaar kan worden aangeboden en vastgesteld, is dit niet als speerpunt voor 2018 opgenomen.

Dan resteert nog het MOP Water, wat sterk afhankelijk is van mogelijke overdracht van de onderhoudstaken water aan het Hoogheemraadschap (HHNK) en – omgekeerd – wegen aan de gemeente.

Op 10 juli 2017 hebben HHNK en de in haar werkgebied gelegen gemeenten een intentieverklaring ondertekend om de mogelijkheid en

voorwaarden van overdracht wederom te onderzoeken. Wij onderschrijven nog steeds de intentie van overdracht vanuit de gedachte van kerntaken van respectievelijk gemeente en waterschap. Maar tot op heden komt het HHNK nog niet tegemoet aan de (regionaal afgestemde) voorwaarden als het gaat om risico en financiën.

Duurzaamheid

Vanuit de raad is de wens geuit om de haalbaarheid te onderzoeken van het verlagen van het reinigingsrecht over 5 jaar met 20%. Wij hebben dit vertaald in het speerpunt om tot duurzame scheiding van afval aan de bron te komen, met als doel inwoners te belonen voor afvalscheidingsgedrag.

Op het brede gebied van duurzaamheid is als speerpunt in de kadernota voor 2017 vastgesteld 'het bestaand duurzaamheidsbeleid voort te zetten'. Dit houdt in dat we blijven inzetten op de activiteiten van het Duurzaam Bouwloket, faciliteren van projecten als zonneweides, en investeren in het gemeentelijk vastgoed.

Op dit moment is er nog geen concrete aanleiding om duurzaamheid als speerpunt in 2018 te benoemen en extra middelen in te zetten. De inspiratie-avond over duurzaamheid van 21 juni met uw raad, bevestigt eerder de wens om voortvarend door te gaan met uitvoering van het bestaande beleid.

Snel internet

De afgelopen periode is er intensief onderzoek gedaan naar én overleg geweest over de realisatie van snel internet. Dit heeft geleid tot overeenstemming met een marktpartij die voor eigen rekening en risico de gehele gemeente gaat voorzien van een glasvezelnetwerk. In 2018 vindt de vraagbundeling plaats en zodra er voldoende deelname is bereikt, gaat de daadwerkelijke aanleg van start.

Wonen

Geholpen door de economische opleving en lage rentestand, komen diverse woningbouwprojecten goed van de grond. Ook marktpartijen nemen wat meer risicodragend initiatief. Tegelijkertijd merken we dat van een

	stormachtige vraag zoals in de Randstad, hier geen sprake is. Op basis van de gemeentelijke structuurvisie en regionale woonvisie werken we in 2018 verder aan woningbouw op verschillende locaties. Dit gebeurt in samenwerking met marktpartijen, woningcorporatie De Woonschakel en met inzet van het gemeentelijk woningbedrijf en grondbedrijf.
--	--

6.1 Beleidsvelden programma Wonen & ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Omgevingstaken ➤ Openbare ruimte ➤ Economie & toerisme ➤ Woningbedrijf ➤ Grondbedrijf
---	---

Wat willen we in 2018?	<p>Koggenland wil voorzien in de huisvesting van de eigen woningbehoefte en ruimte voor bedrijvigheid, recreatie en toerisme, zoals vastgelegd in de gemeentelijke Structuurvisie.</p> <p>Daarbij willen we een fysiek veilige, prettige en functionele leefomgeving in stand houden.</p> <p>En de invoering van nieuwe wetgeving - als vennootschapsbelasting, wet VTH (vergunningen, toezicht, handhaving), Wet kwaliteitsborging bouw en Omgevingswet – soepel laten verlopen en aangrijpen om regeldruk te beperken.</p>
-------------------------------	--

Maatschappelijk effect beleidsveld omgevingstaken	<p>Voorzien in de gemeentelijke woningbehoefte en ruimtebehoefte voor bedrijvigheid, recreatie en toerisme.</p> <p>Behouden van een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.</p> <p>Borgen van de rechtszekerheid voor inwoners en ondernemers.</p>
--	---

Speerpunt	Doelstelling 2018	Wat gaan we doen?	Randvoorwaarden / risico's
Invoering Omgevingswet	Vorbereiding op de invoering van de Omgevingswet	Opstellen van een visiedocument en omgevingsplan voor de dorpskernen.	Voldoende ambtelijke capaciteit; dit is afhankelijk van de benodigde capaciteit voor andere ruimtelijke plannen.

		Zowel regionaal als gemeentelijk projectmatig voorbereidingen treffen op het gebied van beleid, automatisering, opleiding, organisatie, etc.	Continuïteit in regelgeving; het Rijk kan de wetgeving nog uitstellen of wijzigen.
Duurzame scheiding van afval aan de bron	Komen tot een voorstel om inwoners te belonen voor afvalscheidingsgedrag	In overleg met de HVC de haalbaarheid onderzoeken en een aanpak voorstellen.	Medewerking van de HVC is nodig. Voorkomen moet worden dat afval om financiële redenen bij anderen of in de openbare ruimte terecht komt. Kosten van uitvoering moeten in verhouding staan tot het te verwachten resultaat.

Maatschappelijk effect beleidsveld openbare ruimte:

Het in stand houden van een veilige, prettige en functionele leefomgeving.

Maatschappelijk effect beleidsveld economie & toerisme

Het voorzien in voldoende en bereikbare werkgelegenheid, in de behoefte aan economische en recreatieve voorzieningen en in de behoefte aan ontwikkelingsruimte en infrastructuur voor ondernemers.

Speerpunt	Doelstelling 2018	Wat gaan we doen?	Randvoorwaarden / risico's
Aanbod snel internet	Het realiseren van snel internet.	Een marktpartij in de gelegenheid stellen snel internet aan te bieden en aan te leggen. Begin 2018 start de vraagbundeling. Bij voldoende deelname kan dan de aanleg nog in 2018 van start.	Bij onvoldoende vraag krijgt de marktpartij het bedrijfsmodel niet rond en gaat de beoogde aanleg niet door.

Maatschappelijk effect beleidsveld grondbedrijf:

Via het grondbedrijf bijdragen aan locaties voor woningbouw en bedrijvigheid.

Maatschappelijk effect beleidsveld woningbedrijf:

Via het woningbedrijf bijdragen aan het voorzien in de behoefte aan woningen, met name voor specifieke doelgroepen buiten de vrije markt.

Achtergrondinformatie & ontwikkelingen

De activiteiten van het woningbedrijf zijn grotendeels ingekaderd door de Huisvestingswet, Huisvestingsverordening en huurwetgeving.

Op 8 april 2013 is het onderhouds- en verkoopbeleid vastgesteld. Met dit beleid is Koggenland de weg ingeslagen van strategisch voorraadbeheer en meer projectmatig onderhoud. Daarnaast zijn de gemeentelijke Structuurvisie en regionale woonvisie richtinggevend voor met name de nieuwbouwprojecten van het woningbedrijf.

Verkoop en nieuwbouw

In 2018 verwachten we 4 levensloopbestendige woningen in het plan Langereis en 6 eengezinswoningen in het plan Buitenplaats de Burgh in gebruik te geven.

Daarnaast bereiden we een plan voor de locatie Bavo voor met een mix van levensloopbestendige en kleine woningen (1- en 2 persoonshuishoudens) in Ursem (totaal 16 woningen).

Het verkoopbeleid leidt er toe dat jaarlijks enkele woningen worden verkocht. Bijzonder in 2018 is de verkoop van het resterende deel van het complex Meerzicht. Hierover is met de eigenaar van het eerder verkochte deel, overeenstemming bereikt.

Woningvoorraad

Eén van de uitgangspunten voor het woningbedrijf is om in omvang ongeveer gelijk te blijven. Een omvang van circa 700 woningen is een geschatte 'ondergrens' om een gezonde bedrijfsorganisatie te behouden.

Het verloop is als volgt:

Jaar	Verkocht	Gebouwd
2010	2	22
2011	3	25
2012	3	12
2013	14	8
2014	19	2
2015	38*	15
2016	1	7
2017	6	6
Totaal	86	97

* 19 woningen en wooncomplex Meerzicht 55 t/m 75

Verduurzamen

Op dit moment heeft het woningbedrijf 840 woningen in bezit.

Het verouderd en versnipperd woningbezit komt in aanmerking voor verkoop. De rest willen we behouden en doorverhuren. Een deel daarvan is aan groot onderhoud en verduurzaming toe.

In 2016 is een pilotproject gerealiseerd waarbij 3 woningen door 3 aannemers volledig zijn gerenoveerd. De ervaringen bij dit project worden meegewogen om het renovatieprogramma voor de komende jaren vorm te geven. Op dit moment onderzoeken we hoe we verduurzaming kunnen opschalen en is een project van 8 woningen geselecteerd voor grootschalige renovatie in 2018.

BBV

Vanuit de richtlijnen van het BBV mogen we niet meer rente toerekenen dan de werkelijke rentelasten. De werkelijke rentelast die toegerekend is aan het woningbedrijf in de begroting 2018 is afgerond € 59.000. Het woningbedrijf wordt gefinancierd met eigen middelen, om deze reden is er een financieringsbijdrage aan de algemene dienst opgenomen in de begroting 2018 van € 1.626.000.

Meerjarenraming begroting woningbedrijf

Bedragen x 1.000

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BEDRIJFSOPBRENGSTEN						
Huurontvangsten	€ 4.971	€ 5.126	€ 5.268	€ 5.273	€ 5.326	€ 5.379
Vergoedingen	€ 19	€ 21	€ 21	€ 21	€ 21	€ 21
Overige baten	€ 7	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Boekwinst verkoop woningen	€ 139	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400
Bedrijfsopbrengsten	€ 5.136	€ 5.547	€ 5.689	€ 5.694	€ 5.747	€ 5.800
BEDRIJFSLASTEN						
Afschrijvingen	€ 865	€ 901	€ 967	€ 1.033	€ 1.074	€ 1.084
Onderhoudslasten	€ 1.179	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200
Huurderving leegstand	€ 28	€ 35	€ 35	€ 35	€ 35	€ 35
Huurderving oninbaar	€ 9	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
Overige bedrijfslasten:						
Belastingen	€ 182	€ 198	€ 201	€ 204	€ 207	€ 209
Verhuurdersheffing	€ 563	€ 627	€ 682	€ 718	€ 739	€ 748
Diverse kosten	€ 149	€ 69	€ 69	€ 69	€ 69	€ 69
Doorberekende uren	€ 390	€ 310	€ 276	€ 276	€ 276	€ 276
Bijdrage Algemene dienst			€ 1.626	€ 1.599	€ 1.540	€ 1.479
Bedrijfslasten	€ 3.365	€ 3.345	€ 5.061	€ 5.139	€ 5.145	€ 5.105
-Rentebaten	€ 4	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1	€ 1
-Rentelasten	€ 1.729	€ 1.736	€ 59	€ 57	€ 52	€ 48
Negatief renteresultaat	€ 1.725	€ 1.735	€ 58	€ 56	€ 51	€ 47
Bedrijfsresultaat*						
- voordelig	€ 46	€ 467	€ 570	€ 499	€ 551	€ 648
- nadelig						

* In de begroting is geen rekening gehouden met de verkoop van de 19 woningen van Meerzicht.

Wanneer de geplande verkoop van de 19 woningen van Meerzicht in 2018 zal plaatsvinden zal het begrote bedrijfsresultaat in 2018 € 190.000 positiever uitvallen dan begroot.

Voor de jaren 2019-2021 heeft de verkoop een nadelig effect van afgerond €40.000

6.2 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Nederland
Taakveld: economie				
banen	per 1.000 inwoners 15-64 jr	2016	562,7	744
vestigingen	per 1.000 inwoners 15-64 jr	2016	146,9	134
netto arbeidsparticipatie	%	2016	69,9%	65,8%
functiemenging	%	2016	46,9	52,1
Taakveld: volksgezondheid en milieu				
huishoudelijk restafval	kilogram per inwoner	2015	197	200
hernieuwbare electriciteit	%	2015	6,1	5,4

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

6.3 Financieel overzicht

Wat gaat het kosten?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2016	Bestaand beleid 2017	Nieuw beleid/ investeringen 2018		Begroting 2018	Meerjarenbe- grotting 2019	Meerjarenbe- grotting 2020	Meerjarenbe- grotting 2021
				Structureel	Incidenteel				
	Lasten:								
Economie en toerisme		€ 71.261	€ 80.000			€ 88.100	€ 84.000	€ 84.000	€ 84.000
Openbare ruimte		€ 8.031.385	€ 7.230.620		€ 7.000	€ 7.200.376	€ 7.204.151	€ 7.208.365	€ 7.269.992
Grondbedrijf		€ 1.716.113	€ 833.340			€ 1.752.507	€ 1.010.500	€ 836.150	€ 1.096.650
Woningbedrijf		€ 5.094.205	€ 5.081.380			€ 5.119.479	€ 5.195.558	€ 5.196.234	€ 5.152.807
Omgevingstaken		€ 554.912	€ 924.350		€ 75.000	€ 927.324	€ 800.769	€ 765.737	€ 765.709
	Totaal lasten:	€ 15.467.876	€ 14.149.690	€ -	€ 82.000	€ 15.087.786	€ 14.294.978	€ 14.090.486	€ 14.369.158
	Baten:								
Economie en toerisme		€ 7.681	€ 4.400			€ 4.400	€ 4.400	€ 4.400	€ 4.400
Openbare ruimte		€ 750.897	€ 565.183			€ 592.105	€ 581.186	€ 556.807	€ 551.820
Grondbedrijf		€ 1.744.303	€ 811.340			€ 1.752.507	€ 1.010.500	€ 836.150	€ 1.096.650
Woningbedrijf		€ 5.140.517	€ 5.548.199			€ 5.689.584	€ 5.694.992	€ 5.747.722	€ 5.800.979
Omgevingstaken		€ 567.653	€ 622.500			€ 525.000	€ 383.500	€ 348.500	€ 348.500
	Totaal baten:	€ 8.211.051	€ 7.551.622	€ -	€ -	€ 8.563.596	€ 7.674.578	€ 7.493.579	€ 7.802.349
Saldo programma	nadeel	€ 7.256.825	€ 6.598.068	€ -	€ 82.000	€ 6.524.190	€ 6.620.400	€ 6.596.907	€ 6.566.809

Opgenomen investeringen en nieuw beleid en daaruit voortvloeiende lasten:

Nieuw beleid / investeringen	Benodigd krediet	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel	Begroting 2018	Meerjarenbe- grotting 2019	Meerjarenbe- grotting 2020	meerjarenbe- grotting 2021
Investerings:									
Machines buitendienst 2018	€ 39.000	Openbare ruimte	activeren 8jr				€ 4.875	€ 4.875	€ 4.875
Renovatie speelplaats Burg. Beststraat	€ 90.000	Openbare ruimte	activeren 20/30jr				€ 3.800	€ 3.800	€ 3.800
Renovatie speelplaats Kanteel	€ 60.000	Openbare ruimte	activeren 20/30jr				€ 2.583	€ 2.583	€ 2.583
Oeverwaluwand waterberging Weijdemeer	€ 7.000	Openbare ruimte	Alg.reserve		€ 7.000	€ 7.000			
(mutaties) nieuw beleid:									
invoering Omgevingswet	€ 75.000	Omgevingstaken	Alg.reserve		€ 75.000	€ 75.000			
Duurzame scheiding afval aan de bron	€ -	Omgevingstaken							
Aanbod snel internet		p.m. Economie & toerisme							
	€ 271.000			€ -	€ 82.000	€ 82.000	€ 11.258	€ 11.258	€ 11.258

Financiële toelichting programma Wonen & ondernemen

De opvallendste verschillen ten opzichte van de begroting 2017 binnen dit programma zijn:

Openbare ruimte:

- Door de aanpassing van de regels BBV grondexploitatie worden de opbrengsten verhuur gronden op het beleidsveld openbare ruimte verantwoordt.

Grondbedrijf:

- Is budgettair neutraal in de begroting opgenomen.

Woningbedrijf:

- Toename lasten verhuurdersheffing
- Afname loonkosten in verband met efficiency van de werkzaamheden
- Toename huuropbrengsten door het in exploitatie nemen van nieuwe huurwoningen

Omgevingstaken:

- Lagere opbrengsten Bijdragen aan Bestemmingsplannen. Het aantal plannen waarbij kosten bij de initiatiefnemer in rekening (moeten) worden gebracht, is teruggelopen.

7 Financieel overzicht van de programma's

Programma		Jaarrekening	V/N	Bestaand	Nieuw beleid 2018		V/N	Begroting	V/N	Meerjarenbe-	V/N	Meerjarenbe-	V/N	Meerjarenbe-
		2016		2017	Structureel	Incidenteel		2018		grotting 2019		grotting 2020		grotting 2021
	Lasten:													
Dienstverlening & Bestuur		€ 18.235.023		€ 20.803.735	€ 140.000	€ 25.000		€ 19.167.273		€ 19.132.277		€ 18.793.821		€ 18.474.552
Welzijn & Zorg		€ 16.606.889		€ 17.195.024	€ 112.000	€ 100.000		€ 17.515.191		€ 17.312.817		€ 17.165.556		€ 17.108.903
Wonen & Ondernemen		€ 15.467.876		€ 14.149.690	€ -	€ 82.000		€ 15.087.786		€ 14.294.978		€ 14.090.486		€ 14.369.158
	Totaal lasten:	€ 50.309.788		€ 52.148.449	€ 252.000	€ 207.000		€ 51.770.251		€ 50.740.072		€ 50.049.863		€ 49.952.613
	Baten:													
Dienstverlening & Bestuur		€ 39.027.308		€ 39.884.174	€ -	€ -		€ 39.041.245		€ 39.276.051		€ 39.364.869		€ 39.363.353
Welzijn & Zorg		€ 3.645.122		€ 3.845.640	€ -	€ -		€ 3.518.727		€ 3.518.727		€ 3.518.727		€ 3.518.727
Wonen & Ondernemen		€ 8.211.051		€ 7.551.622	€ -	€ -		€ 8.563.596		€ 7.674.578		€ 7.493.579		€ 7.802.349
	Totaal baten:	€ 50.883.481		€ 51.281.436	€ -	€ -		€ 51.123.568		€ 50.469.356		€ 50.377.175		€ 50.684.429
Saldo van de programma's	voordeel	€ 573.693	N	€ 867.013	€ 252.000	€ 207.000	N	€ 646.682	N	€ 270.716	V	€ 327.312	V	€ 731.817
Reserves:														
	Lasten:	€ 1.651.917		€ 670.819	€ -	€ -		€ 570.105		€ 499.434		€ 551.488		€ 648.172
	Baten:	€ 2.295.436		€ 1.537.832	€ -	€ 182.000		€ 1.298.381		€ 988.705		€ 713.061		€ 571.282
Saldo reserves	Voordeel	€ 643.519	V	€ 867.013	€ -	€ 182.000	V	€ 728.276	V	€ 489.271	V	€ 161.573	N	€ 76.890
Saldo programma's na reserves	voordeel	€ 1.217.212		€ -	€ 252.000	€ 25.000	V	€ 81.593	V	€ 218.555	V	€ 488.885	V	€ 654.926

8.1 Paragraaf Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording

De Commissie BBV heeft diverse notities uitgebracht en stellige uitspraken gedaan die de gemeente verplicht moet volgen. Er zijn wijzigingen op de volgende terreinen:

- renteberekening (notitie)
- verbonden partijen (notitie)
- overhead (notitie)
- grondexploitatie (notitie)
- faciliterende grondbeleid (notitie)
- taakvelden en verstrekking IV-3 (regeling)
- raamwerk BBV: stelsel van baten en lasten (document)

In het kort gaan we op deze ontwikkelingen in.

Notitie rente

Deze notitie moet verplicht worden toegepast met ingang van het begrotingsjaar 2018. In de notitie wordt aangegeven op welke wijze de gemeente om moet gaan met rente. De basis voor de rente zijn de baten en lasten van de externe rente en de boekwaarde van de activa. Tot het jaar 2018 berekenden we geen rente over de activa omdat we meer (interne) rente ontvingen dan we betaalden.

Voor de berekening van de rente over de boekwaarde van de bouwgrond-exploitaties wordt voorts rekening gehouden met de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. De toe te rekenen rente aan bouwgrondexploitaties bedraagt voor 2018 0,60% en wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari 2018.

De commissie BBV beveelt aan om geen rente toe te rekenen aan de reserves. Over de voorzieningen mag op grond van het BBV sowieso geen rente toegerekend worden. Wij rekenen zowel over de reserves als de voorzieningen geen rente toe.

Verbonden partijen

De verbonden partijen voeren op afstand namens de gemeente beleid uit. Het is daarom van belang dat de gemeente (meer) invloed uitoefent op de verbonden partij. Dit gebeurt door o.a. het uitbrengen van een zienswijze op de rekening en begroting. Daarvoor is het echter nodig om te weten wat van de verbonden partij wordt verlangd, welk beleid zij uitvoert en of dit in overeenstemming is met de visie van de gemeente en hoe het met de financiële kant en de risico's zit.

Om aan de nieuwe voorschriften te voldoen is het overzicht van de verbonden partijen in de gelijknamige paragraaf vernieuwd. In het overzicht gaan we nader in op:

- het doel c.q. het openbaar belang
- de opgedragen taken
- de visie en de beleidsvoornemens
- het beleid voor 2018
- het financiële belang voor de gemeente
- de overige deelnemers in de verbonden partij
- een overzicht van de financiële positie
- de risico's die de gemeente loopt

Kortheidshalve verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen.

Overhead

Doel van de notitie is om de raad op een eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de kosten van overhead en meer zeggenschap te geven over die kosten. Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Tot overhead wordt in ieder geval gerekend:

- leidinggevenden
- ondersteunende afdelingen, zoals financiën, P&O, communicatie, juridische zaken, automatisering, bestuurszaken en – ondersteuning, facilitaire zaken, huisvesting

De kosten van het primaire proces kunnen direct worden toegewezen aan de kostenplaatsen/producten. De kosten van de overhead niet. Voor de vaststelling van de kostendekkendheid moet uit de begroting blijken hoe de tarieven worden berekend en welke beleidskeuzes daaraan ten grondslag liggen. De berekening van de tarieven gebeurt dus extracomptabel. In de nieuwe financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet zal de methodiek voor de toerekening van de kosten van overhead worden opgenomen.

Grondexploitatie

Gronden in de grondexploitatie bevinden zich in een transformatieproces. In bezit zijnde grond (met eventueel opstallen) wordt omgevormd naar bouwrijpe grond met als doel deze (opnieuw) te bebouwen. Actief grondbeleid bevat alle fasen in de exploitatie van grond: aankoop, sloop en/of bouwrijp maken tot en met uitgifte en verkoop. De productiekosten worden doorberekend in de uitgifteprijs van de gronden. De marktprijs mag daarbij niet overschreden worden.

In de notitie worden voorschriften gegeven over o.a. grondexploitatie-complex, de kostentoe rekening, rententoe rekening, disconteringsvoet, de activering, e.d. De toe te rekenen kosten moeten passen binnen de

kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Kosten mogen vijf jaar lang worden opgenomen op de balans onder de immateriële vaste activa. Binnen deze termijn moet er een exploitatie zijn of moeten deze kosten worden afgeboekt. De raad besluit tot het openen van een exploitatie. Deze mag in principe niet langer zijn dan 10 jaar. De raad kan deze termijn echter verlengen.

Faciliterend grondbeleid

De gemeente maakt het voor particulieren mogelijk grond te exploiteren. De gemeente koopt geen grond en is geen eigenaar, maar oefent invloed uit op de inrichting van de grond via een bestemmingsplan of een overeenkomst. De kosten worden op de particulier verhaald.

Taakvelden

Het begrip product is in het BBV als een verdere indeling van de programma's verdwenen. Daarvoor in de plaats is een uniforme en verplichte indeling in taakvelden voor in de plaats gekomen. Voorgeschreven is dat er in de begroting een overzicht wordt opgenomen naar taakvelden. Het is de bedoeling dat de indeling in taakvelden een plek krijgt in de sturing door de raad. In de begroting hebben we het voorgeschreven inzicht naar taakveld opgenomen. We gaan na op welke wijze we de taakvelden een plek kunnen geven voor een betere sturing door de raad.

Raamwerk BBV: stelsel van baten en lasten

Dit raamwerk draagt bij aan de versterking van de financiële functie van de gemeente. Samen met het BBV, notities en de Vraag- en antwoordrubriek van de Commissie BBV vormen zij een eigen kader. Het document geeft de principes die als uitgangspunt gelden voor het BBV. De onderdelen waar de gemeente verschilt met het bedrijfsleven staat hierin centraal. Deze eigenheid krijgt vorm in het raamwerk. De genoemde documenten moeten worden gezien als tegenhanger voor de verslaglegging in de private sector. Deze geven uitvoering aan het stamien voor de opstelling en vormgeving van de jaarrekening zoals die voor de Jaarverslaggeving.

Inleiding

Deze paragraaf is verplicht op grond van het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 9, lid 2, en 10). In de paragraaf gaan we in op de gemeentelijke belastingen, en de overige heffingen, het beleid in deze en het kwijtscheldingsbeleid.

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het gemeentelijk beleid is om de belastingdruk voor de burgers zo laag mogelijk te houden en voor de retributies zoveel mogelijk kostendekkende tarieven vast te stellen. Het beleid en de tarieven worden vastgelegd in verordeningen. Voor de leges van reisdocumenten, rijbewijzen en sommige leges voor de burgerlijke stand geldt dat deze door de rijksoverheid worden vastgesteld.

De onroerende zaakbelastingen, forensenbelasting en hondenbelasting zijn algemene belastingen. Daarvoor geldt dat daar geen uitgaven tegenover staan. De inkomsten zijn dus vrij aan te wenden.

Daarnaast zijn er bestemmingsheffingen en retributies. De bedoeling van deze is om de kosten van de gemeente te dekken. De burgers betalen dus voor een dienst of een product van de gemeente waar zij belang bij hebben. De gemeente mag echter, op begrotingsbasis, geen winst maken maar alleen de kosten in rekening brengen. Dit geldt voor de riool- en afvalstoffenheffing, de grafrechten en de leges.

In het tarievenbeleid houden we rekening met de besluitvorming over de hoogte van de heffingen en belastingen. Bij de vaststelling van de begroting 2017 heeft de raad beslist dat de opbrengst van de hondenbelasting met ca. 2/3 verminderd. Bij de behandeling van de Kadernota 2018 is een amendement aangenomen om de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen met 10% te verlagen.

In de vaststelling van de tarieven is rekening gehouden met de ontwikkeling van de CPI. Deze is het afgelopen jaar met 1,1% gestegen. Bij de vaststelling van de tarieven van de onroerende zaakbelastingen houden we ook rekening met de ontwikkeling van de WOZ-waarden. Stijgt de WOZ-waarde dan wordt het tarief naar beneden bijgesteld. Daalt de WOZ-waarde echter, dan wordt deze daling in het vast te stellen tarief gecompenseerd.

Verder is bij de berekening van de tarieven rekening gehouden met de mate van de kostendekking. We streven naar een kostendekking van 100%. De geraamde inkomsten mogen daarbij de geraamde uitgaven niet overschrijden.

Tarieven

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Onder deze noemer heft de gemeente drie directe belastingen:

- eigenarenbelasting van de eigenaar van een woning
- eigenarenbelasting van de eigenaar van een niet-woning
- gebruikersbelasting van de gebruiker van een niet-woning

Voor het jaar 2018 wordt het tarief naar beneden bijgesteld als gevolg van het aangenomen amendement bij de vaststelling van de kadernota 2018 om de opbrengst van de OZB met 10% te verminderen. Wel is in de tarieven rekening gehouden met de hogere WOZ-waarde van de objecten (gemiddeld 2,03%) en de inflatie van 1,1%.

De voorgestelde tarieven voor 2018 zijn als volgt:

Onroerende zaakbelasting	tarief 2016	tarief 2017	tarief 2018
woningen eigendom	0,0868%	0,0936%	0,0839%
niet-woning eigendom	0,1019%	0,1353%	0,1262%
niet-woning gebruiker	0,0823%	0,1109%	0,1034%

Afvalstoffenheffing

De HVC verzorgt namens de gemeente Koggenland de inzameling en de verwerking van het huishoudelijk afval. Dit is voor de gemeenten een verplichte taak op grond van de milieuwetgeving en wordt namens de West-Friese gemeenten uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW).

De heffing is gebaseerd op de kosten die de HVC voor deze inzameling en verwerking bij de gemeente in rekening brengt en onze gerelateerde kosten zoals de straatreiniging, kolken zuigen, perceptiekosten en de BTW.

De ontwikkeling van de tarieven (conform kerntakendiscussie) is als volgt:

Afvalstoffenheffing	tarief 2016	tarief 2017	tarief 2018
éénpersoonshuishouden	€ 239,94	€ 247,44	€ 254,93
meerpersoonshuishouden	€ 325,67	€ 335,84	€ 346,01

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, op meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of hun gezin.

In de berekening van de tarieven voor 2018 is alleen de inflatiecorrectie van 1,1% toegepast. De tarieven ontwikkelen zich als volgt:

Forensenbelasting	tarief 2016	tarief 2017	tarief 2018
chalet	€ 118,02	€ 177,48	€ 179,43
woning	€ 238,40	€ 360,75	€ 364,72

Hondenbelasting

De gemeente kan een belasting heffen op het houden van een hond. De belasting wordt geheven van de houder van de hond en naar het aantal honden.

In de begrotingsraad d.d. 7 november 2016 heeft de raad besloten om de opbrengst voor de hondenbelasting 2017 te verlagen van € 90.000 naar € 30.000, gelijk aan de geschatte kosten in 2017. De geschatte kosten zijn de kosten, die gemaakt worden om de overlast van honden te beperken en de perceptiekosten.

De opbrengst van de hondenbelasting en de tarieven zijn voor het jaar 2018 niet gewijzigd.

Hondenbelasting	tarief 2016	tarief 2017	tarief 2018
eerste hond	€ 47,58	€ 15,00	€ 15,00
tweede hond	€ 83,80	€ 28,00	€ 28,00
elke volgende hond	€ 115,35	€ 38,50	€ 38,50
kennel	€ 339,22	€ 113,00	€ 113,00

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een zelfstandig eigendom dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering. De basis voor de berekening van de tarieven is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het huidige plan loopt na 2017 af. Voor de nieuwe periode (2018 – 2022) zal een nieuw rioleringsplan worden samengesteld. Daarbij wordt rekening gehouden met de gevolgen van de wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording.

Verder wordt in de berekening van het tarief rekening gehouden met de aan de riolering gerelateerde kosten. Daaronder vallen onder meer de straatreiniging, kolkenzuigen, de gemiste BTW en de perceptiekosten

(kosten van aanslagoplegging, inning en kwijtschelding). Deze kosten worden echter niet doorgerekend aan de gebruikers. Dekking daarvan komt uit de opgebouwde reserve / voorziening. Deze is van een dusdanige omvang (€ 10,3 miljoen) dat een dergelijke onttrekking verantwoord is.

De tarieven zijn in het jaar 2017 niet gewijzigd. Ook voor het jaar 2018 vindt geen aanpassing van de tarieven plaats. De huidige tarieven zijn als volgt:

Rioolheffing	tarief
woning	€ 137,00
niet - woning (derden / > 5 personen)	€ 274,00
niet - woning (derden / < 5 personen)	€ 137,00
niet - woning (<3m ³)	€ 35,00
extra aansluiting	€ 35,00
kamers verzorgingstehuis	€ 35,00
vaste standplaats op camping	€ 100,00
passantenplaats op camping	€ 14,00

Geraamde inkomsten

Onderstaand geven wij u een overzicht van de geraamde baten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen. Hieruit blijkt dat de baten afnemen als gevolg de aanpassing van de hondenbelasting en van het aannemen van het amendement over de vermindering van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen. Het overzicht ziet er als volgt uit:

Opbrengst gemeentelijke belastingen en heffingen	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018
onroerende zaakbelasting gebruikers	€ 300.019	€ 452.862	€ 354.250
onroerende zaakbelastingen eigenaren	€ 2.196.490	€ 2.531.745	€ 2.320.750
hondenbelasting	€ 91.962	€ 30.000	€ 30.000
forensenbelasting	€ 64.751	€ 86.828	€ 95.000
rioolheffing	€ 1.389.433	€ 1.388.960	€ 1.395.810
afvalstoffenheffing	€ 2.708.992	€ 2.852.119	€ 2.898.398
leges burgerlijke stand / bevolkingsregister	€ 18.298	€ 30.000	€ 30.000
leges huwelijken / registratie partnerschap	€ 22.053	€ 20.000	€ 20.000
leges rijbewijzen	€ 70.899	€ 52.000	€ 60.000
leges reisdocumenten	€ 123.278	€ 100.000	€ 120.000
leges omgevingsvergunning	€ 436.835	€ 425.000	€ 425.000
marktgeldden	€ 7.681	€ 1.200	€ 1.200
	€ 7.430.691	€ 7.970.714	€ 7.750.408

Overzicht op hoofdlijnen heffingen

Met ingang van 2017 is het verplicht om in deze paragraaf inzicht te geven in de mate van kostendekkendheid van de heffingen.

Voor de toerekening van de overhead zijn twee verdeelsleutels toegestaan, namelijk de loonkosten per taakveld of de omvang per taakveld. Wij kiezen voor de loonkosten. In de meeste gevallen bepalen de loonkosten namelijk het grootste deel van het tarief.

De politieke en publieke vraag naar verantwoording van de tarieven maakt dat de kostendekking in de belangstelling staat. Het tarief voor een product moet op een inzichtelijke manier worden samengesteld uit de lasten en de baten uit de primaire begroting. Dit maakt de afwegingen helderder en daarmee ook de besluitvorming. Niet alleen in het belang van de gemeente maar ook naar de inwoners toe.

Tarieven mogen op begrotingsbasis maximaal 100% dekking geven. Is dit nog niet bereikt dan is er ruimte voor verhoging van de tarieven. Omdat

echter de kostentoe rekening grotendeels gebaseerd is op jurisprudentie is een exacte kostendekking van 100% niet zonder risico. Nieuwe jurisprudentie kan wijzigingen geven in de berekening van de kostentoe rekening, waardoor de maximale kostendekking overschreden wordt. Dit risico kan worden opgevangen door (iets) onder de maximale dekking te blijven.

Bij de vaststelling van de kostendekking is gebruik van modellen. Er is geen voorgeschreven lijst van de toe te rekenen baten en lasten. Er zijn alleen richtlijnen die voor een groot deel uit de jurisprudentie voort komt.

Ook voor het jaar 2018 is een onderzoek gehouden naar de mate van kostendekking van de gemeentelijke tarieven. Voor drie titels is de kostendekking berekend. Deze titels zijn:

- titel 1: algemene dienstverlening / leges
- titel 2: leefomgeving / omgevingsvergunning
- titel 3: evenementen (o.a. horeca e.d.)

De kostendekking van deze titels is als volgt:

titel	lasten	baten	percentage	
			2018	2017
1: algemene dienstverlening / leges	€ 355.243	€ 309.215	87,0%	79,2%
2: leefomgeving / omgevingsvergunning	€ 534.022	€ 435.098	81,5%	73,7%
3: evenementen (horeca e.d.)	€ 2.004	€ 496	24,8%	22,5%
	€ 891.269	€ 744.809	83,6%	76,0%

Titel 3 bestaat voor het grootste deel uit vergunningen voor evenementen. Vanwege de maatschappelijke betekenis daarvan is een volledige kostendekking niet gewenst.

De kostendekkendheid van de begraafplaatsen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing is in vergelijking met 2017 eveneens toegenomen. De

ontwikkeling van de kostendekking is in onderstaand overzicht weergegeven.

omschrijving	lasten	baten	percentage	
			2018	2017
begraafplaatsen	€ 120.478	€ 62.514	51,9%	41,4%
rioolheffing	€ 1.395.869	€ 1.395.869	100,0%	99,4%
afvalstoffenheffing	€ 2.898.405	€ 2.898.409	100,0%	96,4%

Hoewel de kostendekking voor het jaar 2018 ten opzichte van het begrotingsjaar 2017 is toegenomen is het uitgangspunt van het beleid om te komen tot een volledige kostendekking nog niet geheel gerealiseerd.

De totale lasten bij de bij de kostendekkendheid betrokken belastingen, heffingen en retributies bedragen ruim € 5,3 miljoen. Het totaal van de opbrengsten bedraagt € 5,1 miljoen. Totaal gezien is er sprake van een kostendekking van 96,1%.

Lokale lastendruk

Onder de lokale lastendruk verstaan we het bedrag dat een huishouden in de gemeente moet betalen aan belastingen en heffingen. We kijken daarvoor naar de meest voorkomende heffingen: onroerende zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Voor de bepaling van de onroerende zaak belastingen wordt uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde van objecten.

De lastendruk voor 2018 neemt door de vermindering van de opbrengst van de OZB iets af voor een alleenstaande en blijft vrijwel gelijk voor een meerpersoonshuishouden. De afname van de OZB wordt (deels) gecompenseerd door de stijging van het tarief voor de afvalstoffenheffing.

Jaarlijks volgt en berekent het Coelo (Centrum voor onderzoek naar de economie van de lagere overheden) van de Rijksuniversiteit Groningen de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingen en heffingen. In de Atlas lokale lasten voor het jaar 2017 is het landelijke gemiddelde van de woonlasten voor een gezin berekend op € 723 (2016: € 716).

Voor de volgende belasting en heffingen kan om kwijtschelding worden verzocht:

- onroerende zaakbelastingen
- afvalstoffenheffing
- rioolheffing

Om te bepalen of kwijtschelding van belastingen kan worden toegekend, wordt eerst gekeken naar het vermogen en de schulden. Is de uitkomst dat het vermogen onvoldoende is om de belasting te kunnen betalen, dan wordt vervolgens gekeken naar het inkomen. Uitgerekend wordt welke bedrag van dit inkomen de aanvrager jaarlijks kan missen: de betalingscapaciteit. Afhankelijk van deze betalingscapaciteit wordt al dan niet (gedeeltelijke) kwijtschelding toegekend.

Op het gebied van de kwijtschelding wordt samengewerkt met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Gegevens van de aanvrager worden uitgewisseld en beslissingen op een aanvraag worden veelal overgenomen. Onderstaand geven wij u een overzicht van het aantal kwijtscheldingen en de bedragen die daarmee gemoeid zijn. De sterke daling in het jaar 2015 is het gevolg van het beschikbaar stellen van meer informatie van de inlichtingendienst/belastingdienst aan het HHNK waardoor een intensievere controle op het vermogen mogelijk is.

Kwijtscheldingbeleid

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen						
jaar	rioolheffing		afvalstoffenheffing		totaal	
	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag
2012	177	€ 30.301	176	€ 38.618	353	€ 68.919
2013	200	€ 36.981	199	€ 47.496	399	€ 84.477
2014	175	€ 30.561	200	€ 50.315	375	€ 80.876
2015	185	€ 19.776	210	€ 38.857	395	€ 58.633
2016	176	€ 21.909	170	€ 45.871	346	€ 67.780

Ten tijde van de samenstelling van deze begroting zijn de cijfers over het jaar 2017 nog niet beschikbaar.

8.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Voor de verschillende onderdelen waar de gemeente het eigendom en de verantwoordelijkheid heeft voor het beheer en onderhoud, zijn beleidskaders en kwaliteitsniveaus vastgesteld:

Wegen:

de planning voor het groot onderhoud gebeurt op basis van de MOP Wegen 2017 waarmee het streefniveau voor de kwaliteit van de wegen en daarbij behorende onderhoudsniveau is vastgesteld. Verder geldt het beleid zoals is vastgesteld in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP 2013-2023).

Riolering:

het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014-2018 bevat de doelstellingen, benodigde maatregelen, kosten en een overzicht van de ontwikkeling van de inkomsten (de rioolheffing).

Groen:

in 2011 zijn per dorpskern Groenbeheersplannen opgesteld met kwaliteitsniveaus per deelgebied. Voor de groene sportvelden zijn in 2013 aparte gedetailleerde beheersplannen opgesteld. Deze plannen worden in 2017 geactualiseerd en vervangen door het MOP Groen.

Gemeentelijke gebouwen:

benodigde structurele onderhoudswerkzaamheden, gekoppeld aan het gebruik van de gebouwen, zijn opgenomen in het MOP Gebouwen 2017.

Openbare verlichting:

in 2013 is het Beleidsplan Openbare Verlichting vastgesteld. Dit plan wordt in 2017 geactualiseerd.

Water:

voor baggeren en beschoeiingen werken we met een jaarlijks onderhoudsbudget. In geval van werkzaamheden van grotere omvang stellen we uw raad voor een onderhoudskrediet beschikbaar te stellen.

In 2017 willen we de MOP's voor baggeren en beschoeiingen actualiseren en laten vaststellen, zodat het volledige onderhoud geborgd is.

Machines Buitendienst:

Voor de jaarlijkse vervanging van machines buitendienst is dit jaar een bedrag van € 39.000 begroot. Voor de vervanging van machines is een meerjarenplanning opgesteld.

Bijlage: Onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Looptijd beheer- en onderhoudsplannen	Financiële gevolgen conform plannen 2018	Achterstallig onderhoud **
Wegen (inclusief kunstwerken en openbare verlichting)	Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (raad 16-6-2013)	CROW, niveau B	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2013 - 2023	10 jaar	€ 942.000	Geen
	Besluit omtrent kwaliteitsniveau wegen (raad, 24-1-2012)					Geen
	MJOP wegen (raad, 28-11-2016)		Beheerplan wegen 2017-2021	5 jaar		Geen
	Beleidsplan Openbare Verlichting (B&W, 14-3-2014)		Beleidsplan Openbare Verlichting 2014 - 2018	4 jaar	€ 125.000	Geen
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018 (raad 20-10-2013)	Leidraad riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018	4 jaar	€ 830.000	Geen
Water (inclusief baggeren/ beschoeiing/schouwerk)	Begroting 2015 (raad, 10-11-2014)	Waterschapskeur	Jaarlijkse inspectie	1 jaar	€ 117.000	Geen
Groen (inclusief sportfaciliteiten)	Notitie Nethheidsniveau Openbaar Groen (B&W, 2009), Accommodatiebeleid (raad, 2008)	Geen achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging, onveiligheid, aansprakelijkheid)	Voor onbepaalde tijd	Niet van toepassing	€ 455.500	Geen
Gebouwen (exclusief onderwijs)	Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen (raad, 01-05-2017)	Geen achterstallig onderhoud	2017 -2031	15 jaar	€ 443.269	Geen

** Voor projecten die boven het normale onderhoud uitstijgen (herinrichting o.i.d.) maken we gebruik van de dekking uit reserves

8.4 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij is een organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Is er alleen een financieel of alleen een bestuurlijk belang dan is er geen sprake van een verbonden partij. Voor de realisatie van de exploitatie Buitenplaats De Burgh is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Een bestuurlijke relatie is er niet. Deze publiek private samenwerking (PPS) is geen verbonden partij.

Een belang van een verbonden partij komt veelal voort uit het publieke belang van de gemeente. De verbonden partij voert dus een publieke taak uit voor de gemeente als verlengt lokaal bestuur. In een aantal gevallen heeft de rijksoverheid de gemeenten verplicht dat een verbonden partij dit belang voor de gemeente uitvoert, zoals de Veiligheidsregio NHN.

De gemeente is en blijft echter verantwoordelijk voor de taken die de verbonden partij uitvoert. Als de uitvoering van de publieke taak aan een verbonden partij is overgedragen vermindert de (directe) sturing vanuit de gemeente. Verbonden partijen wordt immers gezamenlijk door de deelnemende gemeenten aangestuurd.

Met regelmaat moeten we nagaan of de doelstellingen van de gemeente en die van de verboden partij nog gelijk zijn. Het is daarom van belang dat er een beeld is van de bijdrage die de verbonden partij namens de gemeente levert en de risico's die daarmee gepaard gaan. Daarbij moeten we letten op de bestuurlijke kant, de organisatorische en de financiële risico's.

De (nieuwe) beleidsontwikkelingen zijn in de paragraaf opgenomen. In deze paragraaf kijken we dus niet alleen naar de financiële informatie en de risico's voor de gemeente.

Visie en beleidsvoornemens

In de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) is opgenomen dat de gemeenschappelijke regelingen voor 15 april de jaarrekening over het voorafgaande jaar en de begroting voor het komende jaar bij de deelnemers in de regeling indienen. Het (dagelijks) bestuur van de gemeenschappelijke regeling is verplicht om elk jaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders toe te zenden aan raden van de deelnemende gemeenten. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen daarover hun zienswijze voorbereiden, onderling overleg voeren en tenslotte hun zienswijze kenbaar maken aan het dagelijks bestuur.

Het dagelijks bestuur neemt deze zienswijze mee in de voorstellen aan het algemeen bestuur tot vaststelling van de jaarrekening, de beleidsvoornemens, de begroting voor het komende jaar en het meerjarenperspectief.

In de vergadering van 29 mei jl. heeft de raad de zienswijze over de rekeningen, de beleidsvoornemens en de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld. In het algemeen kon de raad instemmen met de voorliggende stukken. De beleidsaanpassingen bij de regelingen bestond veelal uit het inspringen op nieuwe wetgeving en het blijven uitvoeren van de aan de regelingen opgedragen taken.

Overzicht verbonden partijen

In de paragraaf is het verplicht een onderscheid te maken in de volgende verbonden partijen:

1. gemeenschappelijke regelingen: totaal 10
2. vennootschappen en coöperaties: totaal 3
3. stichtingen en verenigingen: geen
4. overige verbonden partijen: geen

Hiernaast geven wij u een overzicht van de verbonden partijen en de financiële bijdrage (afkomstig uit de begroting van de betreffende verbonden partij):

Verbonden partij	rek 2016	begr 2017	begr 2018
Gemeenschappelijke regelingen:			
Bijdrage Centraal afalverwijderingsbedrijf	geen	geen	geen
Recreatieschap West-Friesland	€ 114.169	€ 114.449	€ 119.250
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	€ 1.354.764	€ 1.345.000	€ 1.338.302
West-Fries Archief	€ 149.056	€ 146.500	€ 153.948
Ambulancedienst Noord-Holland Noord	€ 5.632	€ 6.000	€ 5.616
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	€ 415.682	€ 396.891	€ 409.036
Shared Service Center DeSom	€ 726.964	€ 808.400	€ 836.173
WerkSaam West-Friesland	€ 3.769.350	€ 3.577.142	€ 4.099.357
Regionale Uitvoeringsdienst	€ 142.386	€ 136.000	€ 122.619
Ondersteuning regionale bestuurlijke samenwerking	€ 51.978	€ 50.000	€ 60.075
Vennootschappen en corporaties:			
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	€ 43.349	€ 43.349	€ 47.700
Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord-Holland	geen	geen	geen
Bank Nederlandse Gemeenten	geen	geen	geen
stichtingen en coöperaties			
geen			
Overige verbonden partijen:			
geen	geen	geen	geen
totaal gemeentelijke bijdragen	€ 6.773.330	€ 6.623.731	€ 7.192.076

Gemeenschappelijke regelingen

Centraal afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Het vaststellen en (doen) uitvoeren van beleid ten aanzien van huishoudelijke en andere afvalstoffen
<i>Opgedragen taken</i>	Het CAW beheert de voormalige stortplaats in Westwoud en oefent de rechten en plichten uit die aan het aandeelhouderschap van de HVC zijn verbonden
<i>Beleid GR in 2018</i>	Voortzetting huidige beleid. De GR heeft voor het jaar 2018 geen wijzigingen in haar huidige beleid opgenomen
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Openbare ruimte
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse provisie uitkering HVC
<i>Overige deelnemers GR</i>	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 84.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 120.000
<i>Vreemd vermogen 1-1-2018</i>	€ 3.092.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2018</i>	€ 3.092.000
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	€ 36.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	De nazorg over de vuilstortplaats in Westwoud. Er is een voorziening opgebouwd van ca. € 1,9 miljoen. Naar het zich laat aanzien is dit meer dan voldoende om de risico's te dekken.
<i>Garantstellingen</i>	Voor leningen van de HVC: per 31-12-2016 een saldo van € 7.519.920.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.caw.nl

Recreatieschap West-Friesland (RSW)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Stede Broec
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Het behartigen van de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • het vaststellen en uitvoeren van het recreatieve beleid, met name het Landschapsplan West-Friesland en het Natuur- en Recreatieplan West-Friesland • het beheren van de bestaande recreatieterreinen en voorzieningen
<i>Beleid GR 2018</i>	Verdere uitvoering van het in 2016 vastgestelde Natuur- en Recreatieplan West-Friesland en het bijbehorende uitvoeringsprogramma
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Zorg en Welzijn, beleidsveld Sport, recreatie en sportaccommodaties
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 831.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 806.000
<i>Vreemd vermogen 1-1-2018</i>	€ 1.746.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2018</i>	€ 1.646.000
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	€ 21.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	De risico's zijn door het RSW in beeld gebracht en variëren van de gevolgen van uittreding van een deelnemer, langdurige ziekte van (een) medewerker(s) en het ontbreken van beheerplannen. Als deze risico's zich voordoen is er voldoende reserve om deze af te dekken.
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www. recreatieschapwestfriesland.nl

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Burgemeester heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan voor de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Wet Veiligheidsregio's zijn opgedragen • het uitvoeren van de ambulancezorg • het instandhouden van het Veiligheidshuis Noord-Holland Noord • uitvoering van de overige door de deelnemers opgedragen taken
<i>Beleid GR 2018</i>	Operationeel maken van de meldkamer in Haarlem, versterking van rampenbestrijding, investeren in ICT en beveiliging, investeren in Business Intelligence (behalen van tijdwinst bij beroerte en/of hartaanval, in kaart brengen van de risico's en bepalen waar effectiviteit het grootst zal zijn)
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Openbare orde en Veiligheid
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 5.306.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 5.212.000
<i>Vreemd vermogen 1-1-2018</i>	€ 61.353.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2018</i>	€ 67.068.000
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	€ 94.000 negatief
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<p>In de begroting 2018 zijn de risico's opgenomen: het niet-voorzien projectkosten regionale meldkamer, niet realiseren van taakstellende bezuinigingen, IT-dreigingen, niet halen van prestatieafspraken, materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten en fiscale gevolgen invoering vennootschapsbelasting.</p> <p>De VR NHN geeft aan dat de weerstandscapaciteit voldoende is om deze eventuele risico's op te vangen.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.vrnhn.nl

West-Fries Archief

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	<ul style="list-style-type: none"> • doel de belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen • het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht • het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal • deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • het vervullen alle taken die de Archiefwet aan de deelnemers en hun bestuursorganen toekent • het bepalen of en in welke omvang taken voor een derde gaat uitvoeren • een stelsel van algemene voorwaarden "dienstverlening aan derden" vaststellen
<i>Beleid GR 2018</i>	Vergroting van het publiekbereik door digitalisering van de archiefvorming en informatievoorziening
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bedrijfsvoering
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 315.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 197.000
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	€ 401.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	€ 63.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	€ 94.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<p>In de begroting 2018 is als risico opgenomen: stijging van de lasten door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de afloop van de incidentele meevallers voor de financiering van het beleidsplan • de forse groei van de archiefbestanden en daaraan verbonden werkzaamheden • de relatief kleine algemene reserve • verbetering van de digitale dienstverlening • invoering E-depot. <p>De algemene reserve is maximaal 2,5% van de omzet. Dit beperkt het weerstandsvermogen tot ca. € 40.000.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.westfriesarchief.nl

Ambulancedienst Noord-Holland Noord

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR), onderdeel van de Veiligheidsregio NHN
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Vertegenwoordiging via de deelname in de GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg
<i>Opgedragen taken</i>	Het instellen en instandhouden van: <ul style="list-style-type: none"> • de regionale ambulancevoorziening, de meldkamer ambulancezorg • vaststellen en uitvoeren van ambulanceplannen • leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
<i>Beleid GR voor 2018</i>	Opleiding en oefenen van ambulancezorg, verbeteren niet-medisch urgent psychiatrisch vervoer, stroomlijnen acute zorgprocessen, uitbreiden van paraatheid en ordening formatie, burgerhulpverlening
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Openbare orde en Veiligheid
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Vreemd vermogen 1-1-2018</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Vreemd vermogen 31-12-2018</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	Geen. Baten en lasten zijn in evenwicht.
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • onvoorziene projectkosten regionale meldkamer • langdurige uitval personeel • tekort aan ambulanceverpleegkundigen <p>In 2016 was er een exploitatietekort van ca. € 133.000. Als de komende jaren geen exploitatieoverschot wordt gerealiseerd, worden de deelnemers aangesproken voor een bijdrage voor compensatie van het tekort</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.vrnhn.nl

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland Noord
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • bewaken door gezondheidsrisico's en onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden • beschermen tegen natuurlijke of opzettelijke bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting • bevorderen individueel en collectief gezond gedrag • preventief beleid van gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg
<i>Beleid GR 2018</i>	Verankering Rijksvaccinatieprogramma in Wet Publieke Gezondheid, flexibilisering jeugdgezondheidszorg, vroegsignalering / preventie kindermishandeling, digitalisering jeugdgezondheidszorg, proactief inzetten op dreigingen infectieziekten, doorontwikkeling Regionaal Expertise Centrum (REC), aanscherping Meldcode en positionering Veilig Thuis
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld zorg en voorzieningen
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 57.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 57.000
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	€ 7.766.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	€ 10.099.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	€ 0,00. Baten en lasten zijn in evenwicht.
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Financiering Veilig Thuis • aanbesteding software GGD-dossier • uitbreiding aanvullende taken van gemeenten • verschuiving van aanvullende taken naar basispakket • lagere inkomsten voor private concurrentie (zoals reizigersvaccinatie) <p>De GGD heeft onvoldoende reserves om deze risico's zelf op te vangen.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.ggdhollandsnoorden.nl
Shared Service Center DeSom (SSC DeSom)	

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
--------------------	----------------------------------

<i>Vestigingsplaats</i>	Wognum
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	<ul style="list-style-type: none"> • het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het SSC van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken • de ondersteuning in brede zin op het terrein van de ICT • het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering • een efficiënte en klantgerichte dienstverlening
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • beheer en helpdeskfunctie • inkoop van middelen voor ICT • informatiebeveiliging • architectuur • ondersteuning van informatiemanagement; • ICT-projectmanagement • inkoop van ICT-opleidingen <p>De basistaken worden in jaarlijks door het dagelijks bestuur in een bij de begroting behorend jaarwerkplan nader uitgewerkt en vastgesteld.</p>
<i>Beleid GR 2018</i>	Uitvoering programma "Digitale overheid 2020", de digitalisering van de dienstverlening door uniformering en standaardisering, (verdere) ontwikkeling en inrichting van "het nieuwe werken",
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bedrijfsvoering
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland, Opmeer en Medemblik
<i>Afnemer dienstverlening</i>	WerkSaam West-Friesland
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 631.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 571.600
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	€ 8.066.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	€ 5.168.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	Nihil als gevolg van een bijdrage uit de reserves van € 59.400
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	De risico's zijn nog niet in de begroting 2018 opgenomen. De risico's worden in de volgende financiële documenten beschreven. De weerstandscapaciteit bedraagt € 173.000.
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.sscdesom.nl

WerkSaam West-Friesland

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn

<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Samenwerking op het gebied van uitvoering van de Participatiewet, verbeteren van dienstverlening aan werkgevers en werknemers
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zorg dragen voor het zo snel mogelijk aan werk helpen van werkzoekenden • het goed bedienen van werkgevers die op zoek zijn naar (tijdelijke) arbeidskrachten waaronder beleidsontwikkeling en -vaststelling • uitvoering van de volgende regelingen: <ul style="list-style-type: none"> - Wet werk en bijstand (WWB) - Wet sociale werkvoorziening (WSW) - Wet participatiebudget - Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW) - Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) - Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) - Wet educatie en beroepsopleiding (alleen volwasseneneducatie) • het verrichten van bedrijfsvoeringstaken op het gebied van personeel, informatie, juridische zaken, organisatie, financiën, administratie, communicatie, huisvesting en ICT-dienstverlening
<i>Beleid GR 2018</i>	Zoveel mogelijk cliënten aan werk helpen, indien nodig aanbieden taaltrajecten, minder in- en meer uitstroom uitkeringsgerechtigden
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Welzijn en Zorg, beleidsveld Inkomensvoorzieningen
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage in de uitvoeringskosten
<i>Overige deelnemers GR</i>	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 7.125.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 6.474.000
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	€ 10.927.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	€ 9.168.000; vreemd vermogen per 1-1-2018 niet bekend
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	Nihil dooreen bijdrage uit de reserves van € 661.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • overschrijding van re-integratiebudget in samenhang met de Wsw-financiering • minder winst uit commerciële activiteiten en dekking van overheadkosten • stijgende kosten bedrijfsvoering door groei uitkeringsgerechtigden • ontwikkelingen arbeidsmarkt en wetgeving Het weerstandsvermogen is in eerste instantie voldoende om de risico's op te vangen.
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.werksaamwf.nl

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn

<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het taakveld milieu, gericht op: <ul style="list-style-type: none"> - verdere professionalisering - efficiency door bundeling uitvoeringstaken - kwaliteitsverbetering door bundeling kennis - vermindering kwetsbaarheid - gelijke behandeling - betere afstemming strafrecht en ketenpartners
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving
<i>Beleid GR 2018</i>	Integraliteitskader van de Omgevingswet, verminderen of vermeerderen milieutaken naast de opgedragen basistaken, outputfinanciering versus lumpsumbijdragen
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Omgevingstaken
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage voor de afname van de diensten van de RUD
<i>Overige deelnemers GR</i>	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Stede Broec, Schagen, Texel, Provincie Noord-Holland
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	€ 889.528
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	€ 889.528
<i>Vreemd vermogen 1-1-2018</i>	€ 3.425.472
<i>Vreemd vermogen 31-12-2018</i>	€ 3.425.472
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	Nihil (door de mutaties in de reserves)
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Invoering omgevingswet • ongedekte lasten voormalige directeur • outputfinanciering • minder taken van deelnemers <p>De weerstandscapaciteit is voldoende om deze risico's te dekken.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.rudnhn.nl

Regionale bestuurlijke samenwerking

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn

<i>Bestuurlijke relatie</i>	De leden van het college van burgemeester en wethouders zijn in uiteenlopende overleggen op diverse terreinen vertegenwoordigd
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Verzorging van de bestuurlijke ondersteuningstaken die door de deelnemende gemeenten zijn teruggenomen van het voormalige Samenwerkingsorgaan West-Friesland (SOW)
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • periodiek bestuurlijk overleg op diverse werkterreinen in de vorm van organiseren, faciliteren en coördineren van portefeuillehoudersoverleg <p>De West-Friese gemeenten nemen deel aan deze regeling die bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instellen, instandhouden en ondersteunen Urgentie- en Klachtencommissie Huisvesting • regionale coördinatie jeugdbeleid • leerlingenadministratie leerlingenvervoer • werkzaamheden volwasseneneducatie • afwikkeling verplichtingen voormalig SOW
<i>Beleid GR 2018</i>	Voortzetting in de doelstelling en van huidige opgedragen taken
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bestuur
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage in de kosten van de centrumgemeente
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Vreemd vermogen 1-1-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Vreemd vermogen 31-12-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	Geen. Jaarlijks vindt er aan de deelnemers een afrekening plaats van de door de centrumgemeente gemaakte lasten en baten
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Geen, behoudens de jaarlijkse bijdrage in de lasten
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	Niet van toepassing

Vennootschappen en corporaties

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

<i>Rechtsgrond</i>	Naamloze Vennootschap (NV)
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Gemeente is aandeelhouder met 1 aandeel
<i>Aandeelhoudersvergadering</i>	Ja
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	publiek belang is de stimulering van de economische structuur en daarmee de werkgelegenheid in de regio Noord-Holland Noord
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • afstemmen en zonodig begeleiden van de ontwikkeling, uitgifte en/of herstructurering van bedrijventerreinen • behouden en stimuleren van de groei van het bestaande bedrijfsleven en het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven • stimuleren van de ontwikkeling en innovatie bij bedrijven en samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en kennisinstituten • versterking van de economische structuur op het gebied van met name agribusiness, energie, marien/maritiem en offshore, health en vrije tijdseconomie
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Economie en Toerisme
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Eigen vermogen 1-1-2016</i>	€ 958.620
<i>Eigen vermogen 31-12-2016</i>	€ 992.039
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	€ 2.501.370
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	€ 2.105.533
<i>Financieel resultaat boekjaar 2016</i>	€ 33.419 (na belastingen)
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van het aandeel
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Jaarlijks betaalt de gemeente een bijdrage van € 47.700 en in 2018 eenmalig € 4.239 voor huisvesting en personeel
<i>Website</i>	www.nhn.nl

NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord-Holland

<i>Rechtsgrond</i>	Naamloze Vennootschap (NV)
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Gemeente is aandeelhouder met 147 aandelen
<i>Aandeelhoudersvergadering</i>	Ja
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	<ul style="list-style-type: none"> • het beheren, besturen en financieren van andere ondernemingen en vennootschappen • het verlenen van diensten aan ondernemingen en vennootschappen waarmee de vennootschap in een groep is verbonden • het stellen van zekerheid bij schuld voor anderen
<i>Opgedragen taken</i>	In de praktijk beheert de NV de aandelen van Liander namens de aandeelhouders en de verdeling van het dividend van Liander op basis van het aantal aandelen van de aandeelhouders
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen
<i>Financieel belang</i>	Uitkering dividend Liander
<i>Eigen vermogen 1-1-2016</i>	€ 29.879.000
<i>Eigen vermogen 31-12-2016</i>	€ 30.280.000
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	€ 2.468.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	€ 2.570.000
<i>Financieel resultaat boekjaar 2018</i>	€ 1.631.000 (na belastingen)
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	Niet van toepassing

In de algemene vergadering van aandeelhouders van 21 juni 2017 is besloten om de N.V. GKNH voor 1 januari te liquideren en de aandelen te verdelen over de aangesloten gemeentelijke aandeelhouders. Dit besluit houdt verband met het feit dat het GKNH per 1 januari 2016 onder de Wet modernisering Vennootschapsbelasting (VPB) voor overheidsondernemingen valt.

NV Bank Nederlandse Gemeenten

<i>Rechtsgrond</i>	Naamloze Vennootschap (NV)
--------------------	----------------------------

<i>Vestigingsplaats</i>	Den Haag
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Gemeente is aandeelhouder met 29.016 aandelen
<i>Aandeelhoudersvergadering</i>	Ja
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank wil kosten laag houden voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
<i>Opgedragen taken</i>	optreden op de geld- en kapitaalmarkt als centrale inkooporganisatie voor overheden met een groter inkoopvolume hetgeen zich vertaalt in scherpere tarieven
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse dividenduitkering
<i>Eigen vermogen 1-1-2016</i>	€ 4.163 miljoen
<i>Eigen vermogen 31-12-2016</i>	€ 4.486 miljoen
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	€ 145.348 miljoen
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	€ 149.514 miljoen
<i>Financieel resultaat boekjaar 2016</i>	€ 369 miljoen na belastingen
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.bng.nl

Inleiding

Voor de uitvoering van onze ambities zijn financiële middelen nodig. De financieringsfunctie maakt dit mogelijk. Voor de uitvoering van de financieringsfunctie is het nodig dat er snel beslissingen kunnen worden genomen op de geld- en de kapitaalmarkt. Daaraan hebben we strenge eisen gesteld. Aan de uitvoering hangen immers financiële gevolgen.

We houden rekening met de bepalingen in de Wet Fido (financiering decentrale overheden), de Ufdo (uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden), Ruudo (regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden), de door u vastgestelde verordening ex artikel 212 Gemeentewet (financiële verordening) en het vastgestelde treasurystatuut.

Doelstelling

Deze paragraaf is bedoeld om inzicht te geven in de algemene intern en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor de treasury, het risicobeheer, de financieringspositie en de leningenportefeuille.

Treasury heeft daarbij de volgende functie:

- zorg voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde liquide middelen tegen marktconforme condities
- optimalisatie van het renteresultaat binnen de kaders van de wet- en regelgeving (wet Fido en treasurystatuut)
- bescherming tegen ongewenste financiële risico's.

Financiering

Daaronder vallen de activiteiten gericht op de beheersing van de liquiditeitspositie en het voorzien in de benodigde liquide middelen. De financiering met vreemd vermogen wordt zoveel mogelijk beperkt. Eerst wordt het aanwezige eigen vermogen aangesproken met het oog op het renteresultaat.

Bij het aantrekken van leningen gelden o.a. de volgende uitgangspunten:

- aantrekken is uitsluitend gericht op de uitoefening van de publieke taak
- externe financiering wordt zoveel mogelijk beperkt met het oog op een zo gunstig mogelijk renteresultaat
- het aantrekken van onderhandse leningen is toegestaan

Voorwaarde bij het aantrekken van onderhandse leningen is dat er minimaal twee offertes moeten worden opgevraagd. In de praktijk wordt dit steeds moeilijker. Financiële instellingen willen alleen offertes uitbrengen als zij informatie krijgen over de aanbiedingen van andere instellingen. Daarom zijn we steeds meer aangewezen op onze huisbankier, de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Groot voordeel daarbij is de soepele administratieve afhandeling.

Beleidsvoornemens t.a.v. het risicobeheer van de financieringsportefeuille

Eind 2016 is de huidige leningenportefeuille nog onder de loep genomen naar aanleiding van de aanwas van overtollige liquide middelen. De leningsovereenkomsten gaven aan dat een vervroegde aflossing van de nog lopende leningen niet mogelijk was. Er is toch een verzoek uitgezet om tot vervroegde aflossing van de leningen te komen. Dit gaf echter geen financiële voordelen zodat hiervan is afgezien.

Voor de huidige leningen zijn er voor dit jaar geen beleidsvoornemens. In 2018 wordt één lening volledig afgelost. Het saldo van de van de leningen neemt door de reguliere aflossingen van € 2 miljoen af van € 8,3 miljoen aan het begin van het jaar naar € 6,3 miljoen aan het einde van het jaar.

Inzicht rentelasten

In de notitie rente 2017 geeft de Commissie BBV voorschriften hoe de gemeenten met rente moeten omgaan. De belangrijkste voorschriften zijn:

- externe rentelasten en baten staan op het taakveld treasury
- rentevergoeding over het eigen vermogen (de reserves) wordt niet voorgestaan. Doe je dat wel dan geldt het percentage gebaseerd op het gewogen samenstel van de externe rentelasten en het totaal van de aangetrokken financieringsmiddelen
- de omslagrente is het totaal van de rentelasten gedeeld door de activa die integraal zijn gefinancierd, waarbij een afronding op 0,5% is toegestaan
- als de werkelijke rentelasten afwijkt van de voorgerecalculeerde rente kan tot correctie worden besloten. Is de afwijking groter van 25% dan is correctie verplicht.

De externe rentelast voor het jaar 2018 ramen we op € 112.491. Dit geeft een gemiddeld percentage over het onafgeloste deel van de langlopende

geldleningen van 1,32%. De rentelasten worden verdeeld over de boekwaarde van de activa per 1-1-2018.

Inzicht renteresultaat

De externe rente wordt verdeeld over de activa. Het totaal van de toe te rekenen rente kan afwijken van de berekende rente op basis van de renteomslag. Hierdoor kan er een renteresultaat ontstaan op het taakveld treasury

Renteberekening

De renteomslag wordt berekend door de toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde op 1 januari van de integraal gefinancierde vaste activa. De omslagrente wordt op consistente en eenduidige wijze toegerekend aan de individuele activa.

De rentelast voor 2018 is begroot op € 112.491. Het totaal van de activa bedraagt € 66.475.312, waarin een negatieve boekwaarde van € 256.704 uit de bouwgrondexploitatie.

De wijze van de berekening van de rente over de BIE (bouwgronden in exploitatie) is voorgeschreven in de notitie "grondbeleid 2016" van de Commissie BBV.

Wijze toerekening rente aan taakvelden

Onderstaand geven wij een overzicht van de wijze waarop de rente wordt toegerekend naar de taakvelden. Deze wijze is als volgt:

externe rentelasten	€	112.491
externe rentebaten	€	-
saldo rentelasten	€	<u>112.491</u>
doorrekening aan BIE	€	-1.797
doorrekening projectfinanciering	€	-
aan taakvelden (activa) toe te rekenen	€	<u>114.288</u>
	€	112.491
rente over eigen vermogen	€	-
rente over voorzieningen	€	-
totaal toe te rekenen rente	€	<u>112.491</u>
aan taakvelden toegerekende rente	€	<u>112.491</u>
renteresultaat	€	-

Financieringsbehoefte

Afhankelijk van de voortgang in de besluitvorming rond de onderwijshuisvesting in de kern Avenhorn/De Goorn kan er wellicht een langlopende geldlening moeten worden aangetrokken. Het aantrekken van een langlopende geldlening is afhankelijk van het bedrag van de investering, de ontwikkeling van de rente op de korte en lange financiering en de ontwikkeling van het saldo bij het schatkistbankieren. Gelet op het uitgezette bedrag bij de schatkist (augustus 2017 € 9,6 miljoen) verwachten we niet dat we in 2018 kasgeldleningen moeten aantrekken.

Wat willen we bereiken?

Een proactieve dienstverlenende organisatie die kwalitatief zorgdraagt voor een goede informatievoorziening met ruimte voor medewerkers om resultaten te bereiken binnen de afgesproken kaders.

Dienstverlening

Het maatschappelijk effect

De tevredenheid over de levering van de producten en diensten en over de manier waarop onze inwoners en ondernemers mogen meedenken en meedoen over de inrichting van onze samenleving.

Doelstellingen:

- Waardering voor de dienstverlening verhoogd ten opzichte van de 0-meting in 2017 door het onderzoek "waar staat je gemeente".
- Digitale levering van onze producten en diensten maximaal vergroten.
- Participatie van onze inwoners en ondernemers stimuleren en initiëren.

Wat gaan we doen?

Fysieke dienstverlening

Het klantonderzoek dat door I&O-Research is uitgevoerd zal worden uitgewerkt in concrete acties waarmee we onze dienstverlening verder zullen verbeteren. We zetten in op hostmanship, waarbij wij onze inwoners het gevoel geven dat ze welkom zijn. Door middel van hostmanship geven we tevens verder vorm aan de beleving van de klantwaarden: toegankelijk, samen, slagvaardig en zorgvuldig.

Digitale dienstverlening

We investeren verder in onze digitale dienstverlening. Het streven is om dat wat we digitaal aan kunnen bieden, ook digitaal beschikbaar is. We gaan een dashboard ontwikkelen waardoor we kunnen meten waar onze verbeterkansen liggen, waardoor we continue bezig kunnen zijn met de ontwikkeling en verbetering van onze digitale dienstverlening.

We maken gebruik van de algemeen geaccepteerde digitale kanalen om te communiceren met de klant, waarbij social media ook een steeds belangrijkere rol vervult.

Participatie

De dorpsgesprekken zijn succesvol en leiden tot doe-groepen die ideeën en wensen in het kader van de leefbaarheid in de dorpskernen uitwerken. Een doorontwikkeling van participatie binnen onze gemeente wordt in 2018 verder uitgewerkt en vorm krijgen.

Informatievoorziening

Het maatschappelijk effect

Door onze informatiehuishouding op kwalitatief hoog niveau te organiseren, beschikken we over juiste, actuele en betrouwbare gegevens waarmee we onze inwoners en ondernemers beter en makkelijker van dienst zijn.

Doelstellingen:

De informatiehuishouding dient op orde te zijn om de dienstverlening en bedrijfsvoering optimaal te kunnen faciliteren. We zetten dan ook in op:

- Uitbreiding van onze klantgerichte digitale dienstverlening, met aandacht voor die mensen die (nog) minder digivaardig zijn
- Het continue op orde zijn en beveiligd zijn van onze basisgegevens.

- de ICT-infrastructuur is stabiel, 24/7 beschikbaar en bij de tijd.

Wat gaan we doen?

Om de doelstellingen te kunnen behalen werken we in 2018 aan:

- het programma Harmonisatie Westfries informatielandschap (terugdringen van én harmoniseren van het aantal applicaties

binnen Westfriesland en voorwaarde voor verdere efficiency slagen);

- de eenduidige normatiek single information audit (ENSIA), een verantwoordingsproces over onze informatieveiligheid.

8.7 Paragraaf Grondbeleid

Visie grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

In het programma Wonen en Ondernemen is aangegeven dat Koggenland wil voorzien in de huisvesting van de eigen woningbehoefte en ruimte voor bedrijvigheid, recreatie en toerisme, zoals vastgelegd in de gemeentelijke Structuurvisie.

Via het gemeentelijk grondbeleid initieert en faciliteert Koggenland ruimtelijke ontwikkelingen om zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende aanbod (woningen, bedrijfsruimte, voorzieningen) te realiseren.

Wijze waarop gemeente het grondbeleid uitvoert

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Bij de BIE zijn de gronden in eigendom van de gemeente. De raad heeft een exploitatiebegroting vastgesteld. Voor de kostentoekening aan de BIE moet worden aangesloten bij de kostensoortenlijst van de Wro en Bro (wet en besluit ruimtelijke ordening). Dit betekent een limitering van de toegestane kosten. Verder is er een beperking aan de toerekening van de rente. Deze bestaat uit het gewogen gemiddelde percentage van de externe rentelasten en baten (omslagpercentage) tegen de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. Voor de fiscale winstbepaling dient een nacalculatie plaats te vinden.

In het verleden heeft de gemeente een vrij actief grondbeleid gevoerd. Dit houdt in dat de gemeente de grond koopt, het bouw- en woonrijp maakt en verkoopt. Deze actieve benadering resulteert in de nog

lopende (zie tabel) en in voorbereiding zijnde gemeentelijke grondexploitaties (De Tuinen in Ursem en Tuindersweijde in Obdam).

Op dit moment hanteert de gemeente geen actieve grondaankoopstrategie. Wel kan het zijn dat grond vrijkomt voor ontwikkeling dat al eigendom van de gemeente is, of dat grondaankoop plaatsvindt als de markt een gewenste ontwikkeling niet kan of wil oppakken.

Het BBV (besluit Begroting en Verantwoording) verplicht de gemeente jaarlijks de lopende BIE's te actualiseren en deze actualisatie door de raad te laten vaststellen. In de jaarrekening was deze actualisatie opgenomen.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Actuele prognose te verwachten resultaten totale grondexploitatie				
Bouwgrond exploitatie	Stand exploitatie 31-12-2016	Verwachte kosten / opbrengsten	Verwacht resultaat	V/N
Lijsbeth Tijs	€ 856.268	€ 1.968.622	€ 2.824.890	V
Hofland II	€ 934.351	€ 1.873.945	€ 2.808.296	V
Langereis Ursem	€ -310.302	€ 287.917	€ -22.385	N
Buitenplaats*	€ -1.839.114	€ 3.246.032	€ 1.406.919	V
	€ -358.797	€ 7.376.517	€ 7.017.720	V

* betreft het gemeentelijke deel

De geraamde resultaten zijn berekend op basis van prijspeil 1-1-2017. De afsluiting van de grondexploitaties zijn als volgt gepland:

Lijsbeth Tijs:	in het jaar 2022
Hofland II:	in 2021
Langereis Ursem:	in 2019
Buitenplaats:	in 2024

In plan Hofland II is het geraamde resultaat lager geworden door de te verwachten bouw van huurwoningen op grond dat voor bedrijfsdoeleinden was bedoeld. Huurwoningen genereren een lagere grondopbrengst en hogere kosten door uitbreiding van het openbare gebied.

Faciliterend grondbeleid

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf geen grond in eigendom heeft en dus zelf geen grondexploitaties voert maar dit overlaat aan private ontwikkelaars. De gemeente faciliteert de grondexploitatie door te investeren in plankosten, zoals een bestemmingsplan, het treffen van voorzieningen in de openbare ruimte en/of de aanleg van nutsvoorzieningen. Deze kosten verhaalt de gemeente dan op betrokkene.

Het verhaal van de kosten is wettelijk verplicht. Partijen sluiten hiervoor bij voorkeur een – vrijwillige - anterieure overeenkomst waarin wordt vastgelegd hoe de verrekening plaats vindt en welke kosten aan de gemeente worden vergoed. Wordt vooraf geen overeenstemming bereikt dan baseert de gemeente de kostenverrekening op een exploitatieplan. Vervolgens verhaalt de gemeente de kosten via de omgevingsvergunning of alsnog via een (posterieure) overeenkomst.

In de gemeente loopt momenteel het project Polderweijde, daarnaast zijn er vaak (kleinschalige) bouwplannen van derden waarin de gemeente faciliterend optreedt.

Overige gronden

Naast de in exploitatie genomen gronden heeft de gemeente gronden in eigendom die (nog) niet voor exploitatie in aanmerking komen, de NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden). Deze gronden mogen niet meer onder de grondexploitatie worden opgenomen. Deze moeten worden opgenomen van de materiële vaste activa tegen de verkrijgingsprijs.

Er geldt een overgangstermijn tot 31 december 2019. Op basis daarvan kunnen we van de gronden voor de ontwikkeling van de Tuinen en Tuindersweijde de huidige boekwaarde nog aanhouden.

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

Tussentijdse winstnemingen worden zoveel mogelijk vermeden. Pas bij het afsluiten van een exploitatie wordt het resultaat bestemd in de jaarrekening van de gemeente. Wordt er toch een beroep gedaan op een tussentijds winstuitname dan houden we stellig rekening met de daarbij behorende beginselen van voorzichtigheid en zorgvuldigheid: realisatie van winst wordt uitgesteld tot dat er voldoende zekerheid bestaat. Is deze zekerheid aanwezig dan kan op grond van het realisatiebeginsel tussentijdse winst worden uitgenomen.

In 2018 wordt de eerste fase van Buitenplaats De Burgh afgesloten. In overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst zal dan een deel van de gemaakte winst worden verdeeld over de beide partijen. Naar verwachting zal deze winst voor de gemeente (en dus ook onze partner) uitkomen op € 700.000. We hanteren hier het voorzichtigheids- en zorgvuldigheidsbeginsel. Er is op het moment van de samenstelling van deze begroting voldoende zekerheid en kan op grond van het realisatiebeginsel deze winst worden uitgenomen.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

De (geraamde) grondprijs is voor 2017 niet verhoogd. Vanwege de huidige positieve ontwikkeling op de huizenmarkt, wordt hierdoor het risico voor het verwachte exploitatieresultaat lager. Op het moment van verkoop wordt de werkelijke marktwaarde van de grond bepaald. Door het aantrekken van de huizenmarkt kan dit hoger uitpakken.

De reserve grondbedrijf moet voldoende zijn om (onvoorziene) negatieve resultaten op te kunnen vangen.

De grootste risico's bij planontwikkeling liggen veelal in de voorbereiding (vertraging in de planvorming, planologische procedures), het bouwrijp maken (bodemgesteldheid, materiaalkosten) en vertraging in de verkoopfase (renterisico).

Van de vier gemeentelijke grondexploitaties verkeren er twee (locatie Langereis en Buitenplaats) in de fase waarin eventuele vertraging in de verkoop tot hogere rentelasten leidt. Nu de huizenmarkt aantrekt en de rente laag is, is dit risico beperkt te noemen.

8.8 Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De “weerstandscapaciteit” geeft weer of de gemeente in staat is de (financiële) gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat de uitvoering in gevaar komt. De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Deze middelen bestaan onder andere uit het vrij aanwendbare gedeelte van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien die in de begroting is opgenomen. De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de aard en de omvang van de risico's waar de gemeente mee wordt geconfronteerd.

De berekening van onze weerstandscapaciteit ziet er als volgt uit:

Begroting 2018

Structureel:

Onvoorziene uitgaven	€	20.000
Budgettaire ruimte	€	81.593
Ruimte belastingcapaciteit OZB	€	805.153
	€	<u>906.746</u>

Incidenteel:

Algemene reserves	€	<u>33.232.962</u>
Totaal weerstandscapaciteit	€	<u>34.139.708</u>

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's

Tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor een gemeente geen maatregelen heeft getroffen, maar die wel van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van een gemeente, bestaat dus een relatie. Deze relatie wordt het weerstandsvermogen genoemd.

De weerstandscapaciteitsratio drukt te verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit uit. De hoogte van de benodigde capaciteit is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om risico's die niet kwantificeerbaar en niet regulier zijn. We kunnen deze risico's vaak niet of slechts deels beïnvloeden. Voor de overige risico's worden beheersmaatregelen genomen, voorzieningen getroffen of verzekeringen afgesloten. De benodigde weerstandscapaciteit berekenen we op basis van een risico analyse. Er zijn verschillende risico's:

- financiële risico's
- politieke/imago risico's
- juridische risico's
- veiligheid risico's

Wij richten ons met name op de financiële risico's in de begroting 2018. Het streven is om de ratio weerstandscapaciteit in de categorie A te houden. Periodiek inventariseren we de risico's.

Top 10 Risico's

Omschrijving risico	Omschrijving	Mogelijke gevolgen/beheersmaatregelen	financieel risico	kans in %	risico in €
Aanslag VPB	Voor 1 mei 2018 moet de definitieve aangifte Vpb over 2016 worden ingediend en voor 1 juni 2018 moet de aangifte Vpb over 2017 worden ingediend. Begin 2018 wordt de voorlopige aanslag over 2018 opgelegd.	Om het risico van belastingrente te beperken is besloten om voor het Woningbedrijf over het jaar 2016 (€ 584.328) en 2017 (€ 582.704) een voorlopige aanslag in te dienen waarbij wordt uitgegaan dat het Woningbedrijf niet wordt gezien als normaal vermogensbeheer. Dit komt neer op een bedrag van gemiddeld € 583.500 per jaar. Dit is in de begroting neutraal verwerkt. Het standpunt van het ministerie van financiën rond normaal vermogensbeheer is nog niet duidelijk. Als de belastingdienst besluit dat het Woningbedrijf niet onder "normaal vermogensbeheer" valt, dan komt de aanslag t.l.v. van de exploitatie van het woningbedrijf. Het risico is ingeschat op basis van 3 jaren.	€ 1.750.500	50%	€ 875.250
Overname wegen HHNK	Mogelijke overname van het onderhoud van wegen.	Gevolgen: Door het plegen van onderhoud aan de wegen nemen de exploitatielasten toe. Risico gaat mogelijk spelen in 2018 Beheersmaatregelen: Regionaal overleg dient plaats te vinden en instemming door gemeenteraad bij overname is vereist.	€ 1.000.000	75%	€ 750.000
Decentralisatie sociaal domein (integratie-uitkering)	Op basis van het verdeelmodel ontvangen we de integratie-uitkering sociaal domein 2018 voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdhulp. Op basis van de uitgaven opgenomen in de begroting 2018 blijken deze ontvangsten niet toereikend te zijn. De mogelijkheid bestaat dat de ontoereikendheid stijgt.	Gevolgen: Er is sprake van een open-eind-regeling waardoor het mogelijk is dat de integratie-uitkering sociaal domein de komende jaren ontoereikend zal zijn. De gemeente kan echter geen cliënten stop afkondigen.	€ 500.000	75%	€ 375.000
BUIG,WSW en re-integratie	Budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) en het budget voor re-integratie en WSW vanuit de integratie sociaal domein.	Gevolgen: Als er door de inwoners een groter beroep op de inkomensvoorzieningen wordt gedaan, kan het budget niet toereikend zijn. Daarnaast worden de budgetten door WerkSaam West-Friesland per gemeente afgerekend.	€ 300.000	75%	€ 225.000

N23 Westfriisaweg	Extra kosten realisatie N23	Gevolgen: Provincie NH vraagt een hogere bijdrage aan de deelnemende gemeenten. Of de provincie NH stelt dat de "gemeentelijke wensen" voor rekening van de desbetreffende gemeente komen. In de loop van 2018 komt hier meer duidelijkheid over. Beheersmaatregelen: Vanuit de regio zal een standpunt richting de provincie NH worden ingenomen. Uitgangspunt is dat de provincie wordt gehouden aan de afspraken zoals die in de samenwerkingsoverkomst zijn opgenomen.	€ 900.000	25%	€ 225.000
(Grote) zorgaanbieders die omvallen	de mogelijkheid bestaat dat er een gecontracteerde zorgaanbieder failliet kan gaan.	Gevolgen: als er een gecontracteerde aanbieder failliet gaat zou dit kunnen betekenen dat zorg niet meer verleend kan worden en er naar andere aanbieders gezocht moet worden.	€ 1.000.000	20%	€ 200.000
Claims op verleende garantstellingen	De gemeente staat garant voor de betaling en de rente en aflossing van geldleningen van woningcorporaties, verenigingen e.d. en hypotheek van particuliere woningen. Het totaalbedrag van de garantie beloopt eind 2016 ca. € 12,3 miljoen.	In de jaarrekening van de gemeente nemen we een geactualiseerde stand op van het bedrag aan garanties. De omvang neemt jaarlijks af en dus ook het risico te worden aangesproken op de garantie.	€ 12.323.000	1%	€ 123.230
GR Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW)	Garantstelling CAW van leningen van de HVC	De gemeenten staan indirect garant voor de betaling van de rente en aflossing van geldleningen, aangegaan door de HVC. In de AvA van december 2015 is besloten de betreffende leningen af te lossen en daardoor het risico voor de gemeenten te verminderen.	€ 7.500.000	1%	€ 75.000
GR Regionale Uitvoeringsdienst (RUD NHN)	Invoering van de Omgevingswet	De gevolgen van (het uitstellen van) de invoering van de Omgevingswet zijn niet duidelijk. Het kan leiden tot een lastenverhoging en/of een afname van de inkomsten (leges). Daardoor kunnen de deelnemers worden aangesproken een hogere bijdrage te voldoen.	€ 100.000	50%	€ 50.000
Onderhoud wegen	Door onvoorziene (weers) omstandigheden kan eerder en grootschaliger onderhoud nodig zijn dan geraamd.	Gevolgen: Gemeente kan geconfronteerd worden met onvoorzien extra onderhoud. Beheersmaatregelen: Beperkt gebruik, veiligheidsmaatregelen, aansprakelijkheid, aanpassing prioritering (onderhouds) projecten	€ 100.000	50%	€ 50.000

Berekening weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. De berekening van de ratio weerstandsvermogen is als volgt:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ } 34.139.708}{\text{€ } 3.100.980} = 11,0$$

Het waarderingscijfer van de ratio weerstandsvermogen staat in de onderstaande tabel

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Koggenland heeft een ratio die valt in de klasse A en is uitstekend. Een opvallend risico ten opzichte van 2017 is de aanslag VPB.

Financiële kengetallen

Het BBV verplicht de gemeente vijf financiële kengetallen in de begroting en rekening op te nemen. De kengetallen kunnen een indicatie geven van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen zijn vooral bedoeld voor de gemeenteraad. Zij hebben geen functie in het kader van het financieel toezicht door de provincie. De kengetallen zijn de navolgende:

Netto schuldquote

Dit weerspiegelt het peil van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe beter.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hetzelfde als de netto schuldquote. Alleen wordt hier rekening gehouden met de doorlening aan derden. Dit komt in onze gemeente niet voor. Het kengetal is daarom gelijk aan de netto schuldquote. We hebben dit kengetal dan ook niet verder uitgewerkt.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Het geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële verplichtingen na te komen. Hoe hoger het percentage, hoe beter.

Grondexploitatie

Het kengetal geeft aan hoe groot de inbreng van de waarde van de gronden van de exploitaties is ten opzichte van de totale (geraamde) inkomsten. Hoe lager het percentage, hoe beter.

Structurele exploitatieruimte

Dit percentage geeft de structurele ruimte in de begroting weer. Welke structurele stijging of daling van de baten en/of de lasten is daarbij nodig. Hoe hoger het percentage, hoe meer structurele ruimte.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt vergeleken met de gemiddelde hoogte van de woonlasten (in Nederland), bestaande uit heffing van de onroerende zaakbelasting eigenaren woningen, de riool- en afvalstoffenheffing. Hoe lager het percentage des te gunstiger is de druk op de belastingplichtigen.

De ratio's van de kengetallen hebben de volgende betekenis:

Kengetal	laagste risico	gemiddeld risico	hoog risico
netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
solvabiliteitsratio	>50%	20% - 50%	< 20%
grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
exploitatieruimte	< 0%	0%	> 0%
belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Voor onze gemeente hebben we de volgende ratio's berekend:

Kengetal	rekening 2015	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018	risico Koggenland
netto schuldquote	18,7%	5,6%	11,8%	3,6%	laagste risico
solvabiliteitsratio	53,7%	58,3%	55,9%	60,3%	laagste risico
grondexploitatie	20,70%	21,0%	22,2%	22,1%	gemiddeld risico
exploitatieruimte	-0,9%	-0,3%	-0,7%	-1,2%	laag risico
belastingcapaciteit	87,5%	98,7%	94,3%	91,4%	laag risico

Toelichting

De kengetallen voor de netto schuldquote, het solvabiliteitsratio en de belastingcapaciteit variëren nogal. Daarom een beknopte toelichting op deze ontwikkeling.

Netto schuldquote

Het totaal van de schulden en overlopende passiva wordt verminderd met de bezittingen en overlopende activa. Het saldo wordt gedeeld door het totaal van de baten voor de mutaties reserves. In de geprognosticeerde balans is het moeilijk in te schatten op welke wijze vooral de overlopende passiva en activa en de uitzettingen, ook ten opzichte van de rekeningcijfers, zich ontwikkelen.

Solvabiliteitsratio

Dit geeft de verhouding weer tussen het totale vermogen en het eigen vermogen. Het aandeel eigen vermogen in het totale vermogen neemt toe, vooral als gevolg van de rekeningresultaten over de afgelopen jaren en de afname van het saldo van de voorzieningen (is vreemd vermogen).

Belastingcapaciteit

Door de besluitvorming naar aanleiding van kerntakendiscussie zijn de tarieven en daarmee de opbrengsten van de OZB en de afvalstoffenheffing fors toegenomen. Daardoor groeiden we snel naar de gemiddelde landelijke woonlasten. Door de aanname van het amendement om de opbrengst van de OZB met 10% te verlagen en de stijgende trend van de landelijke lasten, daalt het kengetal met ingang van 2018.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen kengetallen in relatie tot financiële positie

Uit deze cijfers kunnen we afleiden dat de financiële positie van de gemeente goed te noemen is. Alleen ten aanzien van de uitkomst van de grondexploitaties scoort de gemeente gemiddeld. We benadrukken echter dat alle grondexploitaties, behoudens Langereis te Ursem, winstgevend zijn. Volgens de laatste actualisatie van de exploitaties zal alleen Langereis met een klein verlies afgesloten kunnen worden.

Directe aanleiding voor het opnemen van deze paragraaf is de Wet modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen per 1 januari 2016. Deze paragraaf is niet verplicht.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 moet de gemeente aangifte Vennootschapsbelasting (VpB) doen. Onder de Vpb vallen de Algemene Dienst en het Grondbedrijf. Het Gemeentelijk Woningbedrijf is nog niet zeker. In 2015 is een West-Friese projectgroep Vennootschapsbelasting gestart om de eerste aangifte te voor te bereiden. In deze projectgroep zit ook een fiscaal adviseur die voor alle deelnemende gemeenten de eerste aangifte 2016 gaan indienen.

De Algemene Dienst

De economische activiteiten welke onder de VpB vallen, worden voor de aangifte 2016 op nihil ingeschat.

Het Grondbedrijf

Medio juli 2017 is er nog geen duidelijkheid over de uitgangspunten (openingsbalans) waardering grondexploitaties per 1 januari 2016. Overleg is nog gaande met Vereniging Nederlandse gemeenten, Vereniging van Grondbedrijven, belastingdienst en verschillende fiscale adviesbureaus. Vanuit de projectgroep West-Friese gemeenten is gekozen voor een gezamenlijk rekenmodel als uitgangspunt voor het jaar 2016 en verder. Dit rekenmodel is voorgelegd aan Bureau Belastingplicht Overheids-ondernemingen (BBO). Hierop is nog geen reactie ontvangen.

Gemeentelijk woningbedrijf

De vijf gemeentelijke woningbedrijven opteren voor "normaal vermogensbeheer". Een verzoek is ingediend bij het BBO en deze heeft het standpunt voorgelegd aan het Ministerie van Financiën. Er is hierop medio 2017 nog geen reactie ontvangen. Mocht het Gemeentelijk Woningbedrijf toch VpB plichtig zijn, wordt er nog onderzocht of we dit mogelijk gezamenlijk gaan aanvechten. Uit voorzorg is er voor het Woningbedrijf een VpB onderzoek uitgevoerd door een accountantskantoor. Er is een VpB bedrag berekend, dit bedrag is voor 2016 overgenomen in de voorlopige aangifte om rente risico van 8% te vermijden.

Proces VpB:

- Fiscaal jaar 2016
Via fiscaal adviseur is uitstel aangevraagd en een voorlopige aangifte VpB 2016 ingediend van € 592.445, waarvan voor het woningbedrijf € 584.328. Dit is binnen het woningbedrijf als vordering opgenomen omdat er nog steeds van het uitgangspunt normaal vermogensbeheer wordt uitgegaan. Het overige bedrag € 8.117 heeft betrekking op de grondexploitaties. De werkelijke aanslag Vpb wordt toegerekend aan de grondexploitaties.
- Fiscaal jaar 2017
Voor het jaar 2017 is een voorlopige aanslag binnengekomen van € 590.798, deze is gebaseerd op de voorlopige aangifte 2016 en wordt zoals 2016 verwerkt. Dit bedrag is ook al betaald.

- Fiscaal jaar 2018

Verwacht wordt een voorlopige aanslag over 2018 van ca. € 591.000 zoals de voorgaande jaren. In 2018 moet de *definitieve* aangifte 2016 worden gedaan. Er kan voor 2017 wederom uitstel

worden aangevraagd als er nog geen duidelijkheid is over hoe om te gaan met het Woningbedrijf en uitgangspunten grondexploitaties. In 2018 moet ook de *voorlopige* aangifte of *definitieve* aangifte over 2017 worden gedaan.

9.1 Overzicht vrije dekkingsmiddelen

Taakveld	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Treasury	€ 107.314	€ 107.000	€ 112.500	€ 112.500	€ 112.500	€ 112.500
OZB woningen	€ 1.733.598	€ 1.986.002	€ 1.865.224	€ 1.895.537	€ 1.895.563	€ 1.895.780
OZB niet-woningen	€ 688.800	€ 813.447	€ 727.240	€ 734.379	€ 734.389	€ 734.473
Belastingen overig	€ 91.353	€ 94.261	€ 29.763	€ 29.768	€ 29.768	€ 29.772
Alg. Uitkering incl. Sociaal Domein	€ 22.718.770	€ 23.427.088	€ 23.443.208	€ 23.716.705	€ 23.929.224	€ 24.032.156
Totaal	€ 25.339.835	€ 26.427.798	€ 26.177.936	€ 26.488.889	€ 26.701.445	€ 26.804.680

Overzicht baten en lasten 2018				
Overzicht baten en lasten totaal conform nieuwe BBV				
Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	
Programma Dienstverlening & Bestuur (*)	€ 11.507.833	€ 12.386.965	€	(879.131)
Programma Welzijn & Zorg	€ 3.518.727	€ 17.515.191	€	(13.996.464)
Programma Wonen & Ondernemen	€ 8.563.596	€ 15.087.786	€	(6.524.190)
Algemene dekkingsmiddelen	€ 26.260.708	€ 82.773	€	26.177.936
Overhead	€ 1.272.704	€ 6.677.536	€	(5.404.832)
Heffing VPB			€	-
Bedrag onvoorzien		€ 20.000	€	(20.000)
saldo van baten en lasten	€ 51.123.568	€ 51.770.251	€	(646.682)
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:				
Programma Dienstverlening & Bestuur	€ 470.683	€ -	€	470.683
Programma Welzijn & Zorg	€ 645.698	€ -	€	645.698
Programma Wonen & Ondernemen	€ 182.000	€ 570.105	€	(388.105)
resultaat	€ 52.421.949	€ 52.340.356	€	81.593

(*)

is saldo excl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing VPB en onvoorzien.

9.3 Overzicht taakvelden begroting 2018

Overzicht taakvelden					
<i>bedrag tussen haakjes is positief</i>					
nr.taakveld	Omschrijving taakveld	saldo 2018	saldo 2019	saldo 2020	saldo 2021
Programma Dienstverlening & Bestuur					
0-1.17	Bestuur	€ 1.241.705	€ 1.234.205	€ 1.238.205	€ 1.238.205
0-2.17	Burgerzaken	€ 144.598	€ 299.069	€ 237.067	€ 237.067
0-4.17	Overhead	€ 5.404.832	€ 5.379.484	€ 5.378.037	€ 5.344.888
0-5.17	Treasury	€ (112.286)	€ (112.304)	€ (112.314)	€ (112.323)
0-61.17	OZB woningen	€ (2.274.580)	€ (2.313.133)	€ (2.313.133)	€ (2.313.133)
0-62.17	OZB niet-woningen	€ (395.000)	€ (393.766)	€ (393.766)	€ (393.766)
0-64.17	Belastingen overig	€ 72.302	€ 72.302	€ 72.302	€ 72.302
0-7.17	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	€ (24.956.899)	€ (25.246.063)	€ (25.484.746)	€ (25.624.666)
0-8.17	Overige baten en lasten	€ (1.381.833)	€ (1.314.712)	€ (1.430.973)	€ (1.466.449)
0-9.17	Vennootschapsbelasting (VpB)				
0-10.17	Mutaties reserves	€ (728.276)	€ (489.271)	€ (161.573)	€ 76.890
0-11.17	Res. van de rekening van baten en lasten				
1-1.17	Crisisbeheersing en brandweer	€ 1.453.428	€ 1.453.063	€ 1.452.698	€ 1.452.698
1-2.17	Openbare orde en veiligheid	€ 375.166	€ 350.158	€ 350.152	€ 346.448
Programma welzijn & zorg					
4-1.17	Openbaar basisonderwijs	€ 7.183	€ 7.183	€ 7.183	€ 7.183
4-2.17	Onderwijshuisvesting	€ 861.358	€ 834.383	€ 799.550	€ 756.392
4-3.17	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 1.131.499	€ 1.137.966	€ 1.144.885	€ 1.144.869
5-1.17	Sportbeleid en activering	€ 51.900	€ 51.900	€ 51.900	€ 51.900
5-2.17	Sportaccommodaties	€ 589.081	€ 588.241	€ 497.382	€ 457.098
5-3.17	Cult.presentatie, -productie en -partic.	€ 117.700	€ 117.700	€ 117.700	€ 117.700
5-4.17	Musea	€ 19.850	€ 19.850	€ 19.850	€ 19.850
5-6.17	Media	€ 368.959	€ 373.909	€ 373.983	€ 379.009
5-7.17	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 1.587.872	€ 1.575.849	€ 1.568.007	€ 1.524.541
6-1.17	Samenkracht en burgerparticipatie	€ 855.384	€ 805.579	€ 805.513	€ 802.953
6-2.17	Wijkteams	€ 1.426.889	€ 1.419.389	€ 1.426.889	€ 1.419.389
6-3.17	Inkomensregelingen	€ 1.180.134	€ 1.180.134	€ 1.180.134	€ 1.180.134
6-4.17	Begeleide participatie	€ 3.093.558	€ 2.964.884	€ 2.928.892	€ 2.963.733
6-5.17	Arbeidsparticipatie	€ 22.391	€ 22.391	€ 22.391	€ 22.391
6-6.17	Maatwerkvoorziening (WMO)	€ 695.416	€ 695.416	€ 695.416	€ 695.416
6-71.17	Maatwerkdienstverlening 18+	€ 569.600	€ 569.600	€ 569.600	€ 569.600
6-72.17	Maatwerkdienstverlening 18-	€ 3.511.374	€ 3.511.374	€ 3.511.374	€ 3.511.374
6-81.17	Geëscaleerde zorg 18+	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
6-82.17	Geëscaleerde zorg 18-	€ 655.543	€ 655.543	€ 655.543	€ 655.543
7-1.17	Volksgezondheid	€ 864.901	€ 864.901	€ 864.901	€ 861.901

Programma Wonen & ondernemen						
2-1.17	Verkeer en vervoer	€	2.068.781	€	2.068.765	€ 2.068.755 € 2.068.745
2-5.17	Openbaar vervoer	€	6.700	€	6.700	€ 6.700 € 6.700
3-1.17	Economische ontwikkeling	€	113.421	€	109.321	€ 109.321 € 109.321
3-3.17	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€	16.665	€	16.665	€ 16.665 € 16.665
3-4.17	Economische promotie	€	44.759	€	44.759	€ 44.759 € 44.759
7-2.17	Riolering	€	140.889	€	140.889	€ 140.889 € 140.889
7-3.17	Afval	€	(274.044)	€	(354.564)	€ (330.614) € (326.014)
7-4.17	Milieubeheer	€	601.882	€	601.827	€ 601.795 € 601.767
7-5.17	Begraafplaatsen en crematoria	€	(37.274)	€	(36.694)	€ (36.699) € (36.703)
8-1.17	Ruimtelijke ordening	€	645.099	€	560.099	€ 560.099 € 560.099
8-2.17	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	€	113.396	€	113.396	€ 113.396 € 113.396
8-3.17	Wonen en bouwen	€	(25.616)	€	145.055	€ 93.001 € (3.683)
	Totaal (positief)	€	(81.593)	€	(218.558)	€ (488.884) € (654.922)

9.4 Overzicht overhead

Overhead lasten	2018	2019	2020	2021
Informatievoorziening en automatisering	€ 1.476.411	€ 1.472.600	€ 1.472.295	€ 1.446.873
Facilitaire zaken	€ 418.500	€ 413.500	€ 413.500	€ 413.500
huisvesting	€ 681.865	€ 665.329	€ 664.187	€ 656.460
Overige personeelskosten	€ 539.900	€ 539.900	€ 539.900	€ 539.900
Financiële administratie	€ 43.300	€ 43.300	€ 43.300	€ 43.300
Salariskosten overhead	€ 3.440.059	€ 3.440.059	€ 3.440.059	€ 3.440.059
Juridische zaken	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500
totaal lasten	€ 6.677.535	€ 6.652.188	€ 6.650.741	€ 6.617.592
Overhead baten	2018	2019	2020	2021
Doorrekening kostenplaatsen	€ 1.193.300	€ 1.193.300	€ 1.193.300	€ 1.193.300
verhuur gebouwen	€ 71.905	€ 71.905	€ 71.905	€ 71.905
baten P,B,C	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
totaal baten	€ 1.272.705	€ 1.272.705	€ 1.272.705	€ 1.272.705
saldo overheadkosten	€ 5.404.832	€ 5.379.484	€ 5.378.037	€ 5.344.888

9.5 Toevoegingen en onttrekkingen aan / van reserves

Programma/beleidsveld	Rekening 2016			Primaire begroting 2017			Begroting na wijziging 2017			Primaire begroting 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Dienstverlening en bestuur:												
algemeen bestuur	€ 1.050	€ 21.280	€ 20.230-					€ 100.000	€ 100.000-			
bedrijfsvoering		€ 217.128	€ 217.128-						€ -			
burgerzaken									€ -			
dekkingsmiddelen		€ 235.000	€ 235.000-		€ 490.764	€ 490.764-		€ 790.764	€ 790.764-		€ 470.683	€ 470.683-
openbare orde ca.									€ -			
totaal programma	€ 1.050	€ 473.408	€ 472.358-	€ -	€ 490.764	€ 490.764-	€ -	€ 890.764	€ 890.764-	€ -	€ 470.683	€ 470.683-
Welzijn en Zorg:												
inkomensvoorzieningen											€ 100.000	€ 100.000-
Jeugd 0 - 23 jaar	€ 156.143	€ 513.130	€ 356.987-						€ -			
kunst, cultuur ca.								€ 30.000	€ 30.000-			
sport, recreatie ca.		€ 78.258	€ 78.258-					€ 22.022	€ 22.022-			
zorg en voorzieningen	€ 1.344.432	€ 177.080	€ 1.167.352		€ 95.180	€ 95.180-		€ 279.046	€ 279.046-		€ 545.698	€ 545.698-
totaal programma	€ 1.500.575	€ 768.468	€ 732.107	€ -	€ 95.180	€ 95.180-	€ -	€ 331.068	€ 331.068-	€ -	€ 645.698	€ 645.698-
Wonen en Ondernemen:												
omgevingstaken		€ 26.401	€ 26.401-						€ -		€ 75.000	€ 75.000-
grondbedrijf	€ 122.102	€ 1.027.160	€ 905.058-		€ 22.000	€ 22.000-		€ 22.000	€ 22.000-			€ -
woningbedrijf				€ 466.819		€ 466.819	€ 466.819		€ 466.819	€ 466.819	€ 570.105	€ 570.105
openbare ruimte				€ 60.000	€ 150.000	€ 90.000-	€ 60.000	€ 150.000	€ 90.000-		€ 107.000	€ 107.000-
economie en toerisme	€ 28.190		€ 28.190			€ -			€ -			€ -
saldo programma	€ 150.292	€ 1.053.561	€ 903.269-	€ 526.819	€ 172.000	€ 354.819	€ 526.819	€ 172.000	€ 354.819	€ 570.105	€ 182.000	€ 388.105
	€ 1.651.917	€ 2.295.436	€ 643.519-	€ 526.819	€ 757.944	€ 231.125-	€ 526.819	€ 1.393.832	€ 867.013-	€ 570.105	€ 1.298.381	€ 728.276-

9.6 Verloop reserves en voorzieningen 2017- 2021

Omschrijving	saldo per 1-1 2017	mutaties 2017		Saldo per 1-1 2018	mutaties 2018		Saldo per 1-1 2019	mutaties 2019		Saldo per 1-1 2020	mutaties 2020		Saldo per 1-1 2021	mutaties 2021		Saldo per 31-12- 2021
		Lasten	Baten		Lasten	Baten		Lasten	Baten		Lasten	Baten		Lasten	Baten	
algemene reserves	€ 31.913	€ 264	€ 1.584	€ 33.233	€ 207	€ 570	€ 33.596	€ 25	€ 499	€ 34.071	€ 25	€ 551	€ 34.597	€ 25	€ 648	€ 35.220
bestemmingsreserves	€ 13.358	€ 1.130	€ 60	€ 12.288	€ 1.091	€ -	€ 11.196	€ 964	€ -	€ 10.233	€ 688	€ -	€ 9.545	€ 546	€ -	€ 8.998
voorzieningen	€ 16.249	€ 2.509	€ 1.296	€ 15.036	€ 1.679	€ 1.252	€ 14.610	€ 1.579	€ 1.252	€ 14.282	€ 1.900	€ 1.252	€ 13.634	€ 1.498	€ 1.252	€ 13.388
totaal	€ 61.519	€ 3.903	€ 2.940	€ 60.557	€ 2.977	€ 1.822	€ 59.402	€ 2.568	€ 1.752	€ 58.585	€ 2.613	€ 1.804	€ 57.776	€ 2.069	€ 1.900	€ 57.607

9.7 Resultaat rekening/begroting voor en na bestemming

Omschrijving	Rekening 2016			Primaire begroting 2017			Begroting na wijziging 2017			Primaire begroting 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor bestemming	€	573.693	€ 573.693-	€ 345.470		€ 345.470	€ 867.013		€ 867.013	€ 646.682		€ 646.682
mutaties reserves	€ 1.651.917	€ 2.295.436	€ 643.519-	€ 526.819	€ 757.944	€ 231.125-	€ 526.819	€ 1.393.832	€ 867.013-	€ 570.105	€ 1.298.381	€ 728.276-
Resultaat na bestemming	€ 1.651.917	€ 2.869.129	€ 1.217.212-	€ 872.289	€ 757.944	€ 114.345	€ 1.393.832	€ 1.393.832	€ -	€ 1.216.787	€ 1.298.381	€ 81.593-

9.8 Overzicht incidentele baten en lasten

incidentele lasten:						
Programma	Beleidsveld	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Dienstverlening en Bestuur	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde & veiligheid	€ 25.000			
			€ 25.000	€ -	€ -	€ -
Welzijn en Zorg	Zorg & voorzieningen Inkomensvoorzieningen	dementievriendelijke gemeente extra budget re integratie	€ 7.500			
			€ 100.000			
			€ 107.500	€ -	€ -	€ -
Wonen en Ondernemen	Omgevingstaken Omgevingstaken Openbare ruimte economie en toerisme	Buitendienst Bestemmingsplannen investering oeverzwaluwland subsidies	€ 550			
			€ 75.000			
			€ 7.000			
			€ 4.100			
			€ 86.650	€ -	€ -	€ -
Totaal incidentele lasten			€ 219.150	€ -	€ -	€ -

incidentele baten:						
Programma	Beleidsveld	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Dienstverlening en Bestuur	Algemene dekkingsmiddelen Algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage algemene reserve Bijdrage algemene reserve	€ 75.000			
			€ 7.000			
			€ 82.000	€ -	€ -	€ -
Wonen en Ondernemen	Omgevingstaken Grondexploitatie Buitenplaats	Leges omgevingswet winstuitkering	€ 100.000			
			€ 700.000			
			€ 800.000	€ -	€ -	€ -
Totaal incidentele baten			€ 882.000	€ -	€ -	€ -

Saldo incidentele lasten en baten			(per saldo een voordeel) € 662.850	€ -	€ -	€ -
--	--	--	---	------------	------------	------------

9.9 Berekening Emu-saldo

	2018	2019	2020	2021
1. exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (bbv. Art 17c)	€ -647	€ 271	€ 327	€ 732
2. afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 2.744	€ 2.750	€ 2.657	€ 2.483
3. bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	€ 1.252	€ 1.252	€ 1.252	€ 1.252
4. Investerings in vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 505	€ -	€ -	€ -
5 & 6 niet opgenomen, niet van toepassing voor de gemeente Koggenland	€ -	€ -	€ -	€ -
7. Aankoop van gronden en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet in de exploitatie staan)	€ 355	€ 694	€ 527	€ 932
8. baten bouwgrondexploitatie voor zover niet op de exploitatie verantwoord	€ 527	€ 1.046	€ 739	€ 863
11. verkoop effecten c.q. aandelen	€ -	€ -	€ -	€ -
	<u>€ 4.737</u>	<u>€ 6.014</u>	<u>€ 5.502</u>	<u>€ 6.262</u>

9.10 **Geprognosticeerde balans 2018- 2021**

ACTIVA (bedragen x €1.000)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa:				
Gronden en terreinen	€ 5.773	€ 5.773	€ 5.773	€ 5.773
Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding vankosten een heffing kan worden geheven	€ 1.817	€ 1.638	€ 1.460	€ 1.285
Investerings met een economisch nut overig	€ 55.736	€ 53.167	€ 50.691	€ 48.385
Investerings in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	€ 74	€ 72	€ 69	€ 67
Financiële vaste activa				
<i>Kapitaalverstrekingen aan:</i>				
gemeenschappelijke regelingen / deelnemingen	€ 117	€ 117	€ 117	€ 117
Overige langlopende geldleningen u/g	€ 2.763	€ 2.763	€ 2.763	€ 2.763
Overige uitzettingen > 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdrage aan activa van derden	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL VASTE ACTIVA	€ 66.281	€ 63.531	€ 60.874	€ 58.390
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden				
Grond en hulpstoffen:				
Niet in exploitatie genomen gronden	€ -	€ -	€ -	€ -
onderhanden werk, gronden in exploitatie	€ -1.654	€ -1.781	€ -2.041	€ -1.646
onderhanden werk, overig	€ -4	€ -4	€ -4	€ -4
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar				
Vordering op openbare lichamen	€ 1.986	€ 1.986	€ 1.986	€ 1.986
Overige vorderingen	€ 943	€ 943	€ 943	€ 943
Overige uitzettingen in rijksschatkist	€ 7.870	€ 7.870	€ 7.870	€ 7.870
Liquide middelen				
Kassaldi	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
Banksaldi	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
Overlopende activa	€ 1.512	€ 1.512	€ 1.512	€ 1.512
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	€ 10.908	€ 10.781	€ 10.521	€ 10.916
TOTAAL GENERAAL	€ 77.189	€ 74.312	€ 71.395	€ 69.307

PASSIVA (bedragen x €1.000)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen:				
Algemene reserve	€ 33.596	€ 34.071	€ 34.597	€ 35.220
Overige bestemmingsreserves	€ 11.196	€ 10.233	€ 9.545	€ 8.998
Resultaat algemene dienst na bestemming	€ 82	€ 219	€ 489	€ 655
Resultaat woning bedrijf	€ 570	€ 499	€ 551	€ 648
Voorzieningen:				
Onderhoudsvoorzieningen	€ 13.751	€ 13.423	€ 12.775	€ 12.529
Door derden beklemde middelen met specifieke aanwendingsrichting	€ 61	€ 61	€ 61	€ 61
Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar:				
<i>Onderhandse leningen van:</i>				
Binnenlandse banken	€ 6.264	€ 5.440	€ 4.616	€ 3.792
waarborgsommen	€ 244	€ 244	€ 204	€ 204
TOTAAL VASTE PASSIVA	€ 65.763	€ 64.189	€ 62.838	€ 62.107
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld < 1 jaar:				
Kasgeldleningen	€ -	€ -	€ -	€ -
Banksaldi	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige schulden	€ 2.478	€ 2.478	€ 2.478	€ 2.478
Overlopende passiva	€ 8.947	€ 7.645	€ 6.079	€ 4.721
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	€ 11.425	€ 10.123	€ 8.557	€ 7.199
TOTAAL GENERAAL	€ 77.189	€ 74.312	€ 71.395	€ 69.307